

MODERNÍ METODY VE VÝUCE ANGLIČTINY NA 1. STUPNI ZŠ

**Olga Vraštilová
Michal Pištora**

Tato e-kniha vznikla v rámci realizace projektu
Strategický rozvoj Univerzity Hradec Králové,
reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002427.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Recenzent: Mgr. Hana Ždímalová, Ph.D.

Do elektronické podoby převedeno v roce 2021.

ISBN 978-80-7435-780-0 (online; pdf)

ISBN 978-80-7435-489-2 (brožováno, vydáno v roce 2014)

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons 4.0
CC-BY-SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Základní informace o předmětu

Vyučující: Olga Vraštilová, Mgr., M.A., Ph.D.

Kontakt: olga.vrastilova@uhk.cz

Hodinová dotace přímé výuky: 11 hodin

Hodinová dotace samostudia: 25 hodin

Zařazení předmětu: 5. semestr

Prerekvizity: Prerekvizitou předmětu je předmět DIDAJFM4 (Angličtina s didaktikou 4). Předmět není prerekvizitou dalšího předmětu.

Pravidla komunikace s vyučujícím: prostřednictvím e-mailové korespondence, dále na základě předem dohodnutých konzultací, kontrola individuálních prací a absolvování zápočtového testu na základě přihlášení na zápočtové termíny uvedené ve Fakultním informačním systému.

Úvod do studia předmětu (anotace)

Předmět jazyk s didaktikou formou seminářů rozvíjí své mluvní a písemné dovednosti studentů. Didaktická část je zaměřena na výuku řečových dovedností *listening*, *speaking* u dětí mladšího školního věku, využití obrazového materiálu, her, písniček a říkanek. Formou výstupu v hodině představí studenti svůj metodicko-jazykový projekt zaměřený na probrané didaktické okruhy.

Cíle předmětu

Cílem předmětu je připravit absolventy učitelství na 1. stupni základní školy i pro možnost výuky základů anglického jazyka na 1. stupni základní školy. Rozvíjet mluvní a písemné dovednosti studentů formou praktických cvičení. Ve výuce jsou integrovány základy didaktiky anglického jazyka na 1. stupni základní školy.

Osnova předmětu

1. Charakteristika dětí mladšího školního věku s důrazem na stupeň kognitivního vývoje a vlastnosti a schopnosti dětí v tomto věku a co to znamená pro výuku cizího jazyka u této věkové kategorie žáků.
2. Výuka dovednosti *listening*/poslechu s důrazem na správný jazykový model a zdroje poslechu, typy aktivit rozvíjející dovednost poslechu u žáků mladšího školního věku.
3. Výuka dovednosti *speaking*/mluvení s důrazem na správnou výslovnost, rozdíl mezi *acquisition* a *learning*, typy aktivit rozvíjející mluvní schopnosti žáků mladšího školního věku.
4. Využití písniček, básniček a říkadel ve výuce angličtiny u dětí mladšího školního věku.
5. Využití her a pohybových aktivit při výuce angličtiny u dětí mladšího školního věku.
6. *CLIL* – výuka jiných předmětů v cizím jazyce – moderní trend dnešní doby a jak s ním naložit na prvním stupni základní školy
7. Interaktivní tabule ve výuce cizího jazyka na 1. stupni ZŠ
8. *Classroom language* – příklady správného a srozumitelného vyjadřování v angličtině vhodného pro komunikaci s dětmi mladšího školního věku. Důraz je kladen na správnou výslovnost, vizualizaci a demonstraci pokynů a instrukcí v jednotlivých stádiích hodiny anglického jazyka ve třídě žáků mladšího školního věku.

Literatura

PHILLIPS, S.: *Young Learners*. OUP 1993.

HALLIWELL, S.: *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman 1992.

SCOTT, W. A., YTREBERG, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1990.

BREWSTER, J., ELLIS, G., GIRARD, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin English 2002.

MOON, J.: *Children Learning English*. Macmillan Heineman 2000.

HUGHES, G. S. *A Handbook of Classroom English*. OUP 2008.

HUGHES, G., MOATE, J., RAATIKAINEN, T. *Practical Classroom English*. OUP 2011.

DUNN, O.: *Beginning English with Young Learners*. Macmillan 1983.

DUNN, O.: *Developing English with Young Learners*. Macmillan 1984.

Požadavky na ukončení předmětu

Předmět je zakončen klasifikovaným zápočtem.

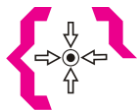
Požadavky pro udělení zápočtu

Zápočet bude udělen na základě aktivní účasti na semináři, metodicko-jazykového projektu a na základě výsledku zápočtového testu.

Úkol k zápočtu

Písemný zápočtový test v rozsahu probrané látky (hranice úspěšnosti 70%); jednotlivé části testu zahrnují témata 1-6 osnovy předmětu.

Význam ikon v textu

Cíle

Na začátku každé kapitoly je uveden seznam cílů

Pojmy k zapamatování

Seznam důležitých pojmů a hlavních bodů, které by student při studiu tématu neměl opomenout.

Poznámka

V poznámce jsou různé méně důležité nebo upřesňující informace.

Kontrolní otázky

Prověřují, do jaké míry student text a problematiku pochopil, zapamatoval si podstatné a důležité informace.

Souhrn

Shrnutí tématu.

Literatura

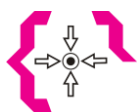
Použitá ve studijním materiálu, pro doplnění a rozšíření poznatků.

Obsah

1. Charakteristika dětí na 1. stupni ZŠ	7
1. Charakteristika dětí na 1. stupni základní školy	7
2. Výuka dovednosti <i>listening</i>	11
2. Výuka dovednosti <i>listening</i>	11
3. Výuka dovednosti <i>speaking</i>	13
3. Výuka dovednosti <i>speaking</i>	13
4. Využití písniček, básniček a říkadel	15
4. Využití písniček, básniček a říkadel	15
5. Využití her ve výuce angličtiny	17
5. Využití her ve výuce angličtiny	17
6. Metoda CLIL a mezipředmětové vztahy ve výuce	19
6.1 Metoda CLIL – mezipředmětové vztahy ve výuce cizích jazyků	19
6.2 Charakteristika CLILu	20
6.3 Pozitiva CLILu	21
6.4 CLIL a učitel	23
6.5 CLIL a jazyk	24
6.6 Výhody CLILu	25
6.7 Metodika CLILu	25
6.8 Řečové dovednosti v CLILu	26
6.9 Rámec hodiny	26
6.10 Hodnocení v CLILu	27
6.11 CLIL a specifika 1. stupně ZŠ	27
7. Tematické okruhy	30
7.1 English Speaking Countries – Geography	31
7.2 English Speaking Countries - History	42
7.3 English Speaking Countries – People 1	47
7.4 English Speaking Countries – People 2	52
7.5 English Speaking Countries - Culture	61
7.6 English Speaking Countries - Sports	67
7.7 English Speaking Countries – Media	75
7.8 English Speaking Countries – Cuisine	81
7.9 English Speaking Countries – Festivals	86
7.10 English Speaking Countries – Traditions	91
8. Interaktivní tabule	96
Bibliografie	98

1. Charakteristika dětí na 1. stupni ZŠ

Cíle

Po prostudování této kapitoly:

- Studenti budou schopni rozdělit věkovou kategorii žáků 1. stupně (6 – 11 let) na dvě podkategorie se samostatnými charakteristikami jednotlivých podkategorií, budou schopni určit, jak se tyto charakteristické rysy osobnosti dítěte mladšího školního věku odrážejí v přípravě učitele na výuku cizího jazyka.

Pojmy k zapamatování

primary school level

- multisensorické vnímání
- vizualizace

1. Charakteristika dětí na 1. stupni základní školy

Věk našich žáků je jedním ze základních faktorů, které ovlivňují náš vyučovací proces. Anglická terminologie pro jednotlivé stupně českého školství je následující: 1. stupeň základní školy – *primary school level*, 2. stupeň základní školy – *lower- secondary school level*, střední škola – *upper-secondary school level*.

Děti mladšího školního věku (6 – 11 let) jsou v tomto ohledu velmi specifickou kategorií. Jejich potřeby, dovednosti i úroveň kognitivního vývoje se liší od ostatních věkových kategorií žáků/studentů a mají své vlastní zvláštnosti. Období počátku školní docházky je velmi důležité v rozvoji intelektuálního, fyzického, emočního a sociálního potenciálu dítěte. Děti se učí, osvojují si a rozvíjejí řadu dovedností, které jsou nezbytné pro jejich další život.¹ Podle Harmera děti této věkové kategorie reagují na význam, i když nerozumějí jednotlivým slovům, často se učí nepřímo – vstřebávají informace

¹ Scott, W.A., Ytreberg, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1994, str. 1-4

ze všech stran, učí se ze všeho kolem sebe, jejich chápání přichází prostřednictvím všech smyslů, jsou nadšené a zvědavé, potřebují individuální pozornost a uznání od učitele, mají omezený časový interval pozornosti – snadno přejdou od nadšení k znučenosti a ztrácí zájem o aktivitu během např. deseti minut.²

Protože je velký rozdíl mezi dítětem šestiletým a dítětem jedenáctiletým, rozdělíme si (podle Scottové a Ytrebergové) tuto věkovou kategorii na dvě podskupiny s vlastními charakteristikami. Těch by si učitel měl být vědom a měl by je brát v potaz v přípravě na výuku.

Děti z první skupiny kategorie mladšího školního věku – věk 6 – 8 let:

- rády mluví o tom, co dělají
- umí vyprávět o tom, co dělaly nebo co slyšely
- umí plánovat aktivity
- používají logického zdůvodňování
- používají svou živou představivost
- umí využívat bohaté intonace svého mateřského jazyka
- rozumí přímé mezilidské interakci
- rozumí situacím rychleji než jazyku, který je doprovází
- jejich chápání přichází prostřednictvím všech smyslů (multisensorické vnímání) – všemu dominuje fyzický svět
- mají krátký interval udržení pozornosti a soustředění
- neumí rozlišit mezi skutečností a fikcí
- rády si hrají a pracují samostatně, ale ve skupině vrstevníků
- rády si hrají a nejlépe se učí, když se baví – současně samy o sobě uvažují velmi vážně a své konání považují za ‘skutečnou’ práci
- jsou velmi nadšené a pozitivní ve vztahu k učení

Děti z druhé skupiny kategorie mladšího školního věku – věk 9 – 11 let:

- dovedou rozlišit mezi skutečností a fikcí
- jsou stále plné otázek
- spoléhají se nejen na fyzický svět, ale i na mluvené slovo
- mají velmi vyvinutý smysl pro spravedlnost

---

² Harmer, J.: *The Practice of English Language Teaching*. Longman 2003, str. 38.

- jsou schopny pracovat s ostatními a učit se od nich
- jsou již kompetentními uživateli mateřského jazyka – rozumějí abstraktům, symbolům a jsou schopny zevšeobecňovat a systematizovat³

Mezi učením se mateřskému a cizímu jazyku je mnoho podobností. **Doposud však nikdo nenalezl univerzální vzorec učení se jazykům, se kterým by všichni souhlasili.** Zdá se, že hodně záleží na mateřském jazyce, kterým žák mluví a na sociálních a emocionálních faktorech žákova prostředí. Období mezi šestým a jedenáctým rokem věku dítěte zaznamenává množství dramatických změn v rozvoji dítěte. Zdá se, že tím magickým obdobím ve vývoji dítěte je věk mezi sedmým a osmým rokem – v tomto věku začne u většiny dětí všechno zapadat na svá místa a dítě začíná chápat svět dospělých tak, jak jej vidíme my.⁴

Co to znamená pro učitele:

- pouze slova nestačí - neměli bychom spoléhat pouze na mluvené slovo, většina aktivit pro děti by měla zahrnovat pohyb a také smysly; potřebujeme rovněž množství předmětů a obrázků, se kterými budeme pracovat a jimiž budeme věci demonstrovat
- hrát si s jazykem – měli bychom používat říkadla, zpívat písničky, vyprávět příběhy – hrát si s jazykem, experimentovat
- vizualizovat – mluvené slovo by mělo být doprovázeno dalšími vodítky porozumění – výrazem tváře, pohybem, řečí těla, gestikulací atd.
- různorodost – protože soustředění a pozornost dětí je velmi krátká, je třeba nabídnout jim množství různých aktivit, které se operativně střídají, různorodost zahrnuje nejen typy aktivit, ale i tempo práce v hodině, organizační formy práce či hlas učitele atd.
- zvyklosti – děti těžší ze znalosti pravidel a situací – měli bychom si tudíž vybudovat systémy a zvyklosti, které dětem usnadní orientaci ve vyučovacím procesu a vytvoří pocit známých situací
- mluvnice – děti mají ohromující schopnost vstřebávat jazyk hrou a dalšími zábavnými aktivitami – nejsou schopny přemýšlet a mluvit o mluvnici jako

³ Scott, W.A., Ytreberg, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1994, str. 1-4

⁴ Scott, W.A., Ytreberg, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1994, str. 1-4

takové, v tomto stadiu kognitivního vývoje a na této úrovni výuky cizího jazyka se učí pouze prefabrikované fráze, které pro ně mají určitý význam

- hodnocení – pro učitele je vždy užitečné pravidelně si zaznamenávat rozvoj a pokroky každého dítěte – jak pro sebe, tak pro rodiče – s dětmi bychom měli pravidelně mluvit o jejich práci a podporovat je v jejich sebehodnocení.⁵

Kontrolní otázky

1. Jak je kategorie dětí mladšího školního věku členěna pro účely českého školského system?
2. Charakterizujte 1. skupinu dětí a uveďte, jak se tyto charakteristiky odrazí v plánování výuky této skupiny dětí.
3. Charakterizujte 2. skupinu dětí a uveďte, jak se tyto charakteristiky odrazí v plánování výuky této skupiny dětí.

Literatura

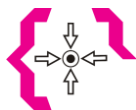
SCOTT, W. A., YTREBERG, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1990.

BREWSTER, J., ELLIS, G., GIRARD, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin English 2002.

---

⁵ Scott, W.A., Ytreberg, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1994, str. 1-4

2. Výuka dovednosti *listening*

Cíle

Po prostudování této kapitoly:

- Studenti budou schopni charakterizovat dovednost poslechu v angličtině pro žáka mladšího školního věku, budou umět použít, případně navrhnout vlastní vhodnou aktivitu pro podporu rozvoje této řečové dovednosti, budou znát základní charakteristiku metody *total physical response*.

Pojmy k zapamatování

- poslech s porozuměním
- TPR (Total Physical Response)
- *silent period*
- řečové dovednosti
- receptivní/produktivní řečové dovednosti

2. Výuka dovednosti *listening*

Dovednost poslechu je v cizím jazyce v pořadí první, se kterou se žák setkává, a to je i jeden z důvodů, proč je tato dovednost velmi důležitá (řečové dovednosti rozlišujeme celkem čtyři – poslech, mluvení, čtení a psaní; dělíme je na receptivní – poslech a čtení, a produktivní – mluvení a psaní). Téměř vždy platí, že žák rozumí více, než dokáže sám vyjádřit. Když se dítě učí svůj mateřský jazyk, reaguje na něj mnohem dříve, než se naučí jej používat. I výuka cizímu jazyku má tzv. *silent period* (tiché období), ve kterém dítě naslouchá cizímu jazyku, zvnitřňuje si jej, vytváří si svou vlastní mluvnici, kterou pak rozšiřuje a mění v závislosti na rozvíjení znalosti cizího jazyka. Mnoho teoretiků má za to, že i ve výuce cizímu jazyku by tato *silent period* měla být respektována a zpočátku by měly být používány aktivity, kde porozumění lze demonstrovat neverbálně, případně za použití minima jazyka. Takovým aktivitám

říkáme *total physical response*, kde dítě pohybem či konkrétní činností demonstruje porozumění jazyku. Typickou aktivitou tohoto typu je hra *Simons Says* – česky Kuba řekl. Touto aktivitou lze procvičovat/prověřovat různé okruhy slovní zásoby v cizím jazyce, nejen instrukce, jak nejčastější verze aktivity nabízí (např. *If you can swim, clap your hands twice.*)

V souvislosti s širokou škálou poslechových materiálů, kterým je třeba dítě na počátku výuky cizího jazyka vystavit, je třeba si uvědomit, že zdrojem poslechu v cizím jazyce není jen nahrávka (CD, DVD, mp3 atd.), ale především učitel, který je svým jazykem dětem prvním (a proto je třeba, aby byl i dokonalosti blízkým) modelem. Dalším zdrojem poslechu jsou i spolužáci sobě navzájem. Na pomoc porozumění v této fázi přichází předvedení úkonu/instrukce, výraz tváře a mimika, gestikulace, řeč těla aj.

Typickými poslechovými aktivitami jsou činnosti typu poslouchej a udělej (poslouchej a vyber z obrázků, poslouchej a nakresli, poslouchej a vybarvuj, poslouchej a spojuj atd.).

Kontrolní otázky

1. Co rozumíme pojmem *total physical response* a jak jej můžeme charakterizovat?
2. Uveďte několik příkladů vhodných poslechových aktivit pro děti na 1. stupni ZŠ.
3. Navrhněte vlastní poslechovou aktivitu – zdrojem poslechu je učitel.
4. Navrhněte párovou poslechovou aktivitu – zdrojem poslechu jsou si děti navzájem.

Literatura

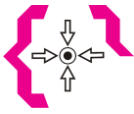
PHILLIPS, S.: *Young Learners*. OUP 1993.

HALLIWELL, S.: *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman 1992.

SCOTT, W. A., YTREBERG, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1990.

BREWSTER, J., ELLIS, G., GIRARD, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin English 2002.

3. Výuka dovednosti *speaking*

Cíle

Po prostudování této kapitoly:

- Studenti budou schopni charakterizovat dovednost mluvení v angličtině pro žáka mladšího školního věku, budou umět použít, případně navrhnout vlastní vhodnou aktivitu pro podporu rozvoje této řečové dovednosti.

Pojmy k zapamatování

- výslovnost
- melodie
- rytmus
- přízvuk

3. Výuka dovednosti *speaking*

Mluvení je druhou řečovou dovedností, se kterou se žák v cizím jazyce setkává. Malé děti milují produkci v cizím jazyce a proto se i nadšeně učí mluvení. Učí se krátké fráze a do cca 12 let jsou schopny bez problému dosáhnout výslovnosti velmi podobné roditelmu mluvčímu (za předpokladu, že mají opravdu dobrý vzor mluvené řeči v učiteli). Mluvení je však obtížnou dovedností především proto, že správný a srozumitelný mluvený projev kromě slovíček a mluvnických struktur zahrnuje i správnou a srozumitelnou výslovnost, melodii, rytmus a přízvuk řeči.

Vhodnými mluvními aktivitami v tomto období jsou párové a skupinové činnosti, ve kterých se stále dokola opakují potřebné fráze, avšak s ohledem na konkrétní kontext aktivity není toto opakování nudné (např. *information-gap activity* – párová aktivita, kde má každé dítě v pracovním listu jinou část informace a cílem je mluvením (otázkami či popisem) získat zbývající části informace; karetní hry *Happy Families* (česká kvarteta), *pelmanism* (české pexeso), třídní dotazníky (surveys) aj.).

Kontrolní otázky

1. Je mluvení obtížnou řečovou dovedností? Proč ano/ne?
2. Uveďte příklady mluvních aktivit pro děti na 1. stupni ZŠ.
3. Co je míněno termínem *silent period* pro začátečníky v cizím jazyce?
4. Navrhněte vlastní mluvní aktivitu typu *information-gap activity* pro žáky na 1. stupni ZŠ.

Literatura

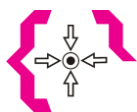
PHILLIPS, S.: *Young Learners*. OUP 1993.

HALLIWELL, S.: *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman 1992.

SCOTT, W. A., YTREBERG, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1990.

BREWSTER, J., ELLIS, G., GIRARD, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin English 2002.

4. Využití písniček, básniček a říkadel

Cíle

Po prostudování této kapitoly:

- Studenti budou schopni vyhledat a využít vhodné a přiměřené písničky, básničky nebo říkadla ve výuce angličtiny žáků mladšího školního věku, budou schopni je připravit po stránce výslovnosti, rytmu a melodie řeči, případně je spojit s pohybovou aktivitou. Studenti budou schopni stanovit důvody, proč je využití písniček, básniček a říkadel žádoucí a užitečné.

Pojmy k zapamatování

- říkadla/chants
- rozpočítadla/counting rhymes
- básničky/rhymes
- písničky/songs

4. Využití písniček, básniček a říkadel

Hudba a rytmus jsou nedílnými součástmi jazykového vzdělávání malých dětí. Děti velmi rády zpívají písničky a obecně rytmizují. Hudba a rytmus napomáhají imitaci cizího jazyka se všemi jeho složkami – výslovností, přízvukem, melodií a rytmem řeči. Z toho důvodu je velmi užitečné využívat písně, básničky a říkadla ve výuce cizímu jazyku od samotného začátku. Tyto složky výuky také pomáhají překlenout období, kdy děti v cizím jazyce ještě nečtou a nepíší a spoléhají se pouze na dovednost poslechu a mluvení.

Rozlišujeme mnoho typů písniček, básniček a říkadel – ať už jsou to akční písně/básně/říkadla spojené s fyzickou aktivitou (všeobecně oblíbená píseň *Head, shoulders, knees and toes*), nebo pro zvláštní příležitosti (vánoční, narozeninové), počítací (*Ten Little Indians, One Man Went to Mow, Ten Green Bottles*), kánonové

(*London's Burning, Are You Sleeping?*), případně pouze rytmizující (*Food Train*⁶). Písničky, básničky a říkadla můžeme použít v kterémkoli stadiu vyučovací jednotky – na začátku jako pozdrav či znamení začátku výuky jazyka, uprostřed hodiny jako přestávku a uvolnění, na konci jako odměnu za dobře vykonanou práci. Písničky, básničky a říkadla napomáhají vytvářet skupinovou/třídní sounáležitost a společného ducha skupiny. Hudbu a písně můžeme používat také jako pozadí jiných aktivit – například tvořivých výtvarných prací v jazyce či v jiných předmětech.

Výběr písní má několik hledisek – jazykové, obsahové/tematické a samozřejmě i hledisko kvality a srozumitelnosti nám dostupné nahrávky.

Kontrolní otázky

1. Uveďte důvody pro využívání písniček, básniček a říkadel ve výuce cizího jazyka.
2. Uveďte příklady jednotlivých kategorií písní/básniček/říkadel a předved'te, jak byste je prezentovali před třídou.
3. Najděte a předved'te písničku/básničku/říkadlo spojené s fyzickou aktivitou („akční“) (jinou než *Head, shoulders, knees and toes...*).

Literatura

PHILLIPS, S.: *Young Learners*. OUP 1993.

HALLIWELL, S.: *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman 1992.

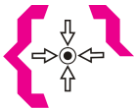
SCOTT, W. A., YTREBERG, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1990.

BREWSTER, J., ELLIS, G., GIRARD, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin English 2002.

---

⁶ Phillips, S. *Young Learners*. OUP 1993.

5. Využití her ve výuce angličtiny

Cíle

Po prostudování této kapitoly:

- Studenti budou schopni charakterizovat a rozdělit hry pro výuku angličtiny žáků mladšího školního věku, vyjmenovat jejich podkategorie a konkrétní příklady jednotlivých typů her. Studenti budou schopni stanovit důvody, proč je využití her v této situaci žádoucí a užitečné.

Pojmy k zapamatování

- hry venkovní
- hry ve třídě
- *counter, dice, board, cards*

5. Využití her ve výuce angličtiny

Využití her ve výuce cizího jazyka napomáhá dětem vidět učení se jazyku jako zábavnou aktivitu. Hraní her rozvíjí schopnost dítěte spolupracovat s vrstevníky, soutěžit bez agresivity a umět prohrávat. Hry dělíme z různých hledisek na různé typy. Dle Phillipsové si je zde rozdělujeme na hry venkovní/v tělocvičně (např. honba za pokladem) a hry ve třídě (v herně atd.). Tyto dělíme dále na hry hláskovací (např. *hangman* – šibenice, *cross-word puzzles* – křížovky atd.), hry slovní (*I went to the ZOO and I saw a zebra, ...*, slovní fotbal, *word snakes* – *GIRL-LISTEN-NINE-EASTER ...*), hry karetní (*Happy Families, Pelmanism, ...*), hry deskové (různé typy českého Člověče nezlob se – i vlastnoručně vyrobeného s různými úkoly, *Snakes and Ladders* – česky *Žížaly* atd.), hry nutící k zamyšlení a přemýšlení (*problem solving* – např. *Kim's game*) atd.

Některé hry vyžadují přípravu předem, ale jakmile si jednou hru připravíme, můžeme ji „recyklovat“ bez problémů v naší další praxi. Většinu her je také možno operativně upravovat pro patřičnou věkovou kategorii.

Kontrolní otázky

1. Uveďte klasifikaci her pro děti na 1. Stupni ZŠ a ke každé kategorii uveďte příklady.
2. Zvolte si konkrétní téma a navrhňte k němu vlastní hru vhodnou pro tuto věkovou skupinu.
3. Naplánujte Honbu za pokladem – ne pouze úkoly, ale celý postup – kde a jak se bude hrát, kolik času bude potřeba, kolik dozírajících dospělých pro bezpečnost třídy, jaké bude značení atd.

Literatura

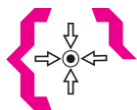
PHILLIPS, S.: *Young Learners*. OUP 1993.

HALLIWELL, S.: *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman 1992.

SCOTT, W. A., YTREBERG, L. H.: *Teaching English to Children*. Longman 1990.

BREWSTER, J., ELLIS, G., GIRARD, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin English 2002.

6. Metoda CLIL a mezipředmětové vztahy ve výuce

Cíle

Po prostudování této kapitoly:

- Studenti budou znát základní charakteristiky metody CLIL, budou umět naplánovat hodinu s touto metodou a budou vědět, jak přistupovat k výuce, volbě materiálů i k hodnocení žáků při využití této metody ve výuce. Studenti budou rozumět jednotlivým typům inteligence v rámci termínu *multiple intelligences* a budou schopni tuto znalost zohlednit v přípravě na výuku.

Pojmy k zapamatování

- CLIL
- *learning*
- *acquisition*
- předmětový učitel
- jazykový učitel
- *multiple intelligences*
- *zone of proximal development*

6.1 Metoda CLIL – mezipředmětové vztahy ve výuce cizích jazyků

CLIL – *Content and Language Integrated Learning* – je zkratka označující výuku jiných předmětů v cizím jazyce - v tomto kontextu v angličtině. V posledním desetiletí dosahuje značné obliby a rozmachu v mnoha zemích Evropy, Asie, Afriky i Jižní Ameriky. Šíří se rychle i v naší zemi. CLIL spojuje výuku předmětu s osvojováním si cizího jazyka prostřednictvím obsahu konkrétního předmětu. Lze jej použít na všech stupních škol, je však nutno respektovat věk a schopnosti žáků/studentů, ale také konkrétní RVP/ŠVP.

Podle Dellerové a Priceové je CLIL řízen výhradně samotným předmětem. Jazyk je pouze jednou částí procesu. Předmět tak může vyučovat buď předmětový učitel, nebo jazykový učitel.⁷

6.2 Charakteristika CLILu

CLIL je založen výhradně na předmětu – předmět udává, jaký jazyk je třeba. Jazyk je pouze jednou částí procesu – pozornost ve výuce je věnována jazyku i obsahu/předmětu. V jazykových hodinách je důraz kladen na řečové dovednosti (poslech, mluvení, čtení, psaní) jako na součást i cíl výuky. V předmětových hodinách jsou tyto čtyři řečové dovednosti prostředkem k získávání nových informací a k demonstraci porozumění předmětu. Jazyk je zde zprostředkovatelem obsahu předmětu.

Zásadním nedostatkem v začátcích šíření CLILu byla rychlá poptávka po tomto přístupu v praxi, která předbíhala praktický výcvik učitelů, na něž byl tento požadavek kladen. Podle Dellerové a Priceové jsou dva typy učitelů, kteří mohou prostřednictvím CLILu vyučovat:

- jazykoví učitelé, kteří vyučují pro ně nový předmět v cizím jazyce – pro ně je obvykle problémem obsah předmětu
- předmětoví učitelé, kteří vyučují svůj předmět v cizím jazyce – znají obsah předmětu, ale mohou mít nedostatky v jazyce, ve kterém předmět mají zprostředkovávat.⁸

Ideální aprobační pro využití CLILu na vyšších stupních škol je cizí jazyk s jiným ('obsahovým') předmětem (dějepis, zeměpis, ale i hudební nebo tělesná výchova). Učitel je vzdělaný v obou složkách a neměl by mít problém s použitím CLILu v praxi. V případě potřeby mohou v jazykové oblasti pomoci kurzy s konkrétním jazykovým zaměřením – slovní zásoba daného předmětu v cizím jazyce a *classroom language*, tj. pokyny a instrukce v cizím jazyce potřebné pro vedení hodiny v tomto jazyce. Učitel 1. stupně základní školy, v našich podmínkách kvalifikovaný pro výuku všech předmětů

---

⁷ Deller, S., Price, C.: *Teaching Other Subjects through English*. OUP 2007, str. 6.

⁸ Ibid, str. 6-7.

na 1. stupni ZŠ, je tak ideálním zprostředkovatelem obsahu předmětu v cizím jazyce – metodou CLIL (tedy pokud vládne i příslušným cizím jazykem).

Důležitost CLILU, dle Daleové a Tannerové, spočívá v tom, že umožňuje žákům/studentům přístup k předmětově-specifické slovní zásobě a terminologii, podporuje kognitivní rozvoj žáka, schopnost přemýšlet v jiných jazycích (byť jen ve skromném rozsahu). CLIL nejen podporuje lingvistické kompetence, ale také slouží ke stimulaci kognitivní flexibility. Důležitá je také motivace – pokud se žák účastní dobrovolně výuky v cizím jazyce, zesiluje to celkovou motivaci k samotnému předmětu. Důležitá je autentičnost materiálů jako klíč k úspěšnému učení. Žák je vystaven dvěma komplementárním zkušenostem – jedna zahrnuje především jazykové učení, druhá jazykové osvojování.⁹ (Učení se jazyku (*learning*) je proces vědomý a zahrnuje učení „o jazyku“, tj. mluvnické struktury, mluvnické kategorie slovních druhů, větné členy atd.; osvojování (*acquisition*) je proces podvědomý a zahrnuje učení se jazyku, tj. učení se jazykovým strukturám a frázím s určitým konkrétním významem použitelným v konkrétních situacích. Na 1. stupni ZŠ začíná výuka jazyka v jazykových hodinách především nápodobou učení se mateřskému jazyku, tedy formou osvojování si cizího jazyka.) Nebezpečím pro CLIL je, že konvenční jazykový přístup k materiálům může zaměřit pozornost pouze na jazykovou stránku. Tvorba materiálů by tedy měla být neustálým předmětem zkoumání, abychom se takové situaci vyhnuli.¹⁰

6.3 Pozitiva CLILu

Podle Daleové a Tannerové je hlavním pozitivem CLILu fakt, že žáci jsou motivováni. Výuka předmětu prostřednictvím jiného jazyka nabízí motivaci k předmětu – předmět vyučovaný jiným jazykem se může líbit žákům více, protože cítí, že spolu s předmětem si rozvíjejí i jazykové dovednosti. Žáci se rozvíjejí a učí se současně předmět i jazyk. Nezanedbatelnou skutečností je i fakt, že žáci si rozvíjejí silný smysl pro úspěch tím, že pozorují rychlý rozvoj svého vlastního jazyka.¹¹

Kognitivní teorie učení přicházejí s tvrzením, že si lidé pamatují efektivněji, když musí vynaložit vyšší úsilí na zvládnutí úkolu. Výuka předmětu v jiném jazyce může

---

⁹ Dale, L., Tanner, R.: *CLIL Activities. A resource for subject and language teachers*. CUP 2012, str. 10-11.

¹⁰ Ibid, str. 87.

¹¹ Ibid, str. 11-14

rozšířit a prohloubit žákovo pochopení předmětu, myšlenkové dovednosti a tvořivost: jejich mozek musí pracovat více, když se učí v jiném jazyce. Je tedy pravděpodobné, že si žáci tímto přístupem zapamatují, co se naučili – jazyk i obsah. Zjevným přínosem CLILu je i rozvoj řečových dovedností žáků a zlepšení schopnosti efektivní komunikace. Prostřednictvím CLILu si žáci rozvíjejí schopnost porozumět široké škále mluveného a psaného jazyka jak v obecné rovině, tak v oblasti specifických témat. Naučí se také používat cílový jazyk ke komunikaci v různých situacích, formálních i neformálních, specifických i obecných. Některé teorie výuky cizích jazyků tvrdí, že CLIL pomáhá žákům učit se jiný jazyk efektivněji, než v běžných jazykových hodinách. Podle nich se tyto děti naučí jazyk rychle a dosáhnou vysokého stupně zdatnosti; budou v jazyce plynulé a přesné. Abychom se jazyk naučili, potřebujeme jej slyšet a číst, rozumět mu, používat jej k mluvení a psát v něm – používat jej ve skutečných smysluplných situacích. To se v CLILu běžně děje. Žáci, kteří mají příležitost sledovat *jak* je jazyk používán a současně *co* je komunikováno, postupují rychleji v jazyce a mají menší šanci *fossilizovat* než jejich vrstevníci, kteří se učí jazyk běžným způsobem. Jazykový vklad v CLILu je to, co čteme a slyšíme. Měl by být smysluplný, relevantní a skutečný. Tento vklad sám o sobě nestačí: žáci mu musí rozumět. Ve výuce CLILu se studenti naučí cizí jazyk pravděpodobněji, když budou pracovat na aktivitách, které jim umožní aktivně s tímto jazykovým vkladem pracovat. Výuka je sociální, dynamický proces a žáci se učí interakcí mezi sebou navzájem. CLIL je ideální pro osvojování cizího jazyka, protože poskytuje smysluplnou interakci jak o obsahu/předmětu, tak v oblasti jazyka, který je třeba pro rozvoj předmětu.¹²

Důležitou součástí cizojazyčné výuky je také interkulturalita a uvědomění si existence a odlišnosti různých kultur. Prostřednictvím CLILu se žáci učí o jiných kulturách, které pro ně mohou být nové, a učí se je respektovat. CLIL umožňuje studentům nabýt sebevědomí v cizojazyčném vyjadřování a zároveň je připravuje na studium či práci v jiných zemích.

Každý z nás je jiný – jedinečná lidská bytost se svými vlastnostmi a zvláštnostmi. Použití cizího jazyka může tyto rozdíly zvýraznit. Tato skutečnost úzce souvisí s Gardnerovou teorií mnohočetné inteligence (*multiple intelligences – linguistic, logical-mathematical, bodily-physical, visual-spatial, musical, naturalistic, interpersonal and intrapersonal*). Nejen v CLILu je cílem a úkolem dobrého učitele

---

¹² Ibid, str. 11-14

vycházet vstříc všem těmto typům ‘inteligence’. Děje se tak prostřednictvím příležitostí zpracovávat i produkovat informace a jazyk různými způsoby. To může posílit učení se jak předmětu, tak i jazyku, protože to nabízí žákům možnost rekapitulovat obsah/předmět i jazyk několikrát a různými způsoby. Současně to napomáhá ukládání informací a usnadňuje to jejich produkci v nových situacích.

Multiple Intelligences v kostce:

Linguistic-verbal: žák rád pracuje se slovy, má rád čtení a psaní

Logical-mathematical: žák má rád pojmy, myslí logicky a rád luští záhady a problémy

Bodily-physical: žák má rád sporty a hry; rád se pohybuje a učí se děláním, ke komunikaci používá i řeč těla

Visual-spatial: žák přemýšlí v obrazech či obrázcích, učí se díváním a používá grafy a nákresy

Musical: žák má rád hudbu, má smysl pro rytmus a melodii

Naturalistic: žák má rád přírodní svět, zvířata a zajímá se o životní prostředí

Interpersonal-social: žák rád pracuje ve skupinách, učí se dobře, když může diskutovat s jinými lidmi

Intrapersonal: žák rozumí svým vlastním pocitům a myšlenkám; má rád snění za bílého dne a fantazie, rád pracuje sám; rád ví, proč něco dělá

Tabulka 1 – Přehled *Multiple Intelligences* (dle Dale, Tanner, 2012, str. 11-14)

6.4 CLIL a učitel

Podle Daleové a Tannerové podporuje implementace CLILu rozvoj celé školy. Učitelé CLILu se často nadchnou pro nový přístup a diskutují o výuce, rozvoji osnov a tvorbě materiálů. Mohou přehodnotit, jak se žáci učí jazyk a předmět a následkem toho vytvořit úplně nové osnovy. Předmětoví učitelé si pro CLIL ujasňují, jak jejich předmět používá jazyk, aby mohli pomoci žákům uvědomit si, jak jazyk funguje v konkrétním předmětu. Ujasňují si dále i možnosti, jak aktivovat u svých svěřenců již existující znalosti témat, která se předmětu týkají. V neposlední řadě potřebují povzbudit své žáky

k interakci ve vyučování, k použití aktivit, které podporují myšlení, mluvení a psaní. Neméně důležitým faktem je skutečnost, jak hodnotit pokroky žáků - jak v jazyce, tak ve vlastním předmětu – a jak na základě tohoto hodnocení poskytnout zpětnou vazbu, která žákům umožní rozvoj v obou vyučovaných oblastech.¹³

S CLILEm přicházejí i nové úkoly pro učitele. „Předmětový“ učitel se zaměřuje na rozvoj vlastních řečových dovedností v cizím jazyce, aby byl schopen v něm o předmětu hovořit (nedostatek sebevědomí učitele v cizím jazyce může vést k frontální výuce bez důrazu na aktivaci žáků a střídání uskupení ve třídě). Lze samozřejmě použít i další zdroje informací (např. audio a video nahrávky, tištěné materiály, atd.) Dalším úkolem je rozvoj slovní zásoby žáků, jež má napomoci porozumění sdělovaného obsahu předmětu a v neposlední řadě přenést svůj zápal pro předmět na žáky. Jazykový učitel se stává jazykovým korektorem a oporou ‘předmětových’ kolegů, spolupracuje s nimi např. prostřednictvím mezipředmětových projektů. Výhodou učitelů 1. stupně ZŠ je skutečnost, že učitel vyučuje většinu předmětů ve své třídě sám a má tak povědomí o nejjazykových předmětech, které může vyučovat metodou CLIL.¹⁴

Předpokladem porozumění v CLILu je srozumitelná vstupní informace a vhodné otázky a úkoly. Vygotskij ve své teorii zóny nejbližšího rozvoje (*zone of proximal development – ZPD*) popisuje oblast právě za hranicí toho, co žák sám již zná nebo je schopen sám učinit. Vygotskij tvrdí, že k učení dochází, když žák funguje v ZPD s někým, kdo je zkušenější a znalejší v dané oblasti. Aktivace žákovi mu tak pomáhá pracovat v jeho ZPD. S tím je spojena i teorie „lešení“ (*scaffolding*). Stejně jako ve stavebnictví, i ve výuce lze použít „lešení“ k podpoře učení se. Ve chvíli, kdy je vyučovacího cíle dosaženo, „lešení“ se zbourá, ale dosažený výsledek (vědomost) zůstává. Navíc lze toto „lešení“ použít i příště k řešení podobného problému.

6.5 CLIL a jazyk

Učitel používající metodu CLIL bude často řešit otázku, jaký jazyk použít, aby sdělovaná informace byla srozumitelná a pochopitelná. Otázky níže pomohou zvolit příslušné jazykové prostředky tak, aby byly srozumitelné cílenému žákovi:

1. Na jaké úrovni SERRJ je žák, jemuž je tento materiál určen?
2. Jak napomůže čtení k získání potřebné informace?

---

¹³ Ibid, str. 14-15

¹⁴ Ibid, str. 19-21

3. Jaké mluvnické jevy jsou použity?
4. Kolik je v materiálu slov, kterým žáci nebudou rozumět?
5. Která potřebná nová slova budou žáci chápat, která lze ignorovat?
6. Které *language chunks* z textu jsou užitečné a žáci se je naučí?
7. Na kolik materiál vybízí k mluvení/psaní?
8. Jakou mluvnici a slovní zásobu budou žáci potřebovat k mluveným a psaným úkolům?¹⁵

Co se slovní zásoby a mluvnických struktur týče, doporučuje se předučit klíčová slova a struktury nutné k produkci. Žáci by měli mít možnost odhadovat význam nových slov jednak podle toho, jak je slovo tvořeno nebo z kontextu. Učení se přímou zkušeností je v tomto případě neefektivnější. Každá snaha o mluvení by měla být chválena. Důležitým faktorem je i hodnocení – hodnotit jazyk a předmět odděleně nebo dohromady? Bylo by nefér snižovat známku za jazyk, když hodnotíme obsah/předmět. V takové situaci je doporučeno se povznést nad jazykové chyby (případně je řešit v rámci jazykové hodiny). Pokud je žákova jazyková produkce na úrovni srozumitelnosti a komunikovaný obsah je správný, netřeba snižovat známku za jazykové chyby. Je pak prospěšné napříč předměty řešit mezipředmětové projekty, na kterých je možno hodnotit jazyk i předmět.

6.6 Výhody CLILu

Metoda CLIL rozvíjí cizojazyčnou znalost účinněji než běžné jazykové vzdělávání, připravuje žáky a studenty na budoucí studium či práci v zahraničí, obsah pro učitele je dán – není třeba dlouze jej připravovat, žáci jsou více motivováni, s metodou CLIL se vyhnou neustálému začínání a opakování téhož materiálu, žáci mají přístup ke specifické slovní zásobě a vylepšují si své schopnosti přemýšlet v jiném jazyce.

6.7 Metodika CLILu

Podle Dellerové a Priceové při výuce CLILem předmět diktuje jazykové požadavky. Ve větší míře je třeba používat strategie pro podporu porozumění předmětu v cizím jazyce – názorné pomůcky, tabulky k vyplnění po přečtení textu, klíčovou slovní zásobu, různá uskupení žáků/studentů atd. **Není důvod vzdávat se užití mateřského**

¹⁵ Ibid, str. 33

jazyka, který může být využit jako podpůrný nástroj. Hodnocení v CLILu je obtížné – důraz je kladen na obojí – obsah i jazyk (záleží to především na věku a jazykové úrovni žáků, doporučuje se hodnotit jazyk a obsah odděleně).¹⁶

Problémy učitelů

Problémy učitelů užívajících metodu CLIL mohou být různé – vysvětlovat v cizím jazyce může být obtížné, většinu materiálů a aktivit si učitel musí připravovat sám apod.

Zásady výuky

- jazyk je využíván jak k učení se, tak ke komunikaci
- hodina CLILu není ani čistě předmětová, ani čistě jazyková, měla by zahrnovat pokrok ve znalostech, komunikaci v cizím jazyce o předmětu, rozvíjet kognitivní dovednosti i uvědomění si vlastní jinakosti v rámci interkulturality.

6.8 Řečové dovednosti v CLILu

Metoda CLIL integruje řečové dovednosti. Receptivní dovednosti (poslech a čtení) jsou zdrojem informace (obsahu předmětu) a je na nich nejčastěji postavena hodina učena metodou CLIL, dovednost mluvení se soustřeďuje především na plynulost, jazyková správnost je podřízena plynulosti jazyka (*language accuracy* (gramatická správnost jazyka – tedy jazyková část projevu) *is subordinate to fluency* (plynulost řečového projevu je předmětová část, tj. jak dobře a správně umí žák pohovořit na dané téma) – zde bez zřetele k jazykovým chybám, jichž se v tomto mluveném projevu dopouští). Řečová dovednost psaní procvičuje jazykové prostředky (mluvnici a slovíčka). Jazyk je funkční a je diktován kontextem předmětu a přistupujeme k němu spíše lexikálně než mluvnický. Typy úloh a aktivit by měly odrážet učební styly žáků.

6.9 Rámec hodiny

- zpracování textu (nejlépe s ilustracemi, strukturními znaménky nebo různými typy zvýraznění na pomoc porozumění)

---

¹⁶ Deller, S., Price, C.: *Teaching Other Subjects Through English*. OUP 2007, str. 9.

- identifikace a organizace informace (struktura textu je využita k usnadnění učení se a k vytváření aktivit, které se soustřeďují jak na rozvoj jazyka, tak na rozvoj předmětových znalostí)
- identifikace jazyka (žáci mají být schopni reprodukovat jádro textu svými slovy – nezjednodušovat, ale je možno zvýraznit užitečný jazyk k usnadnění tohoto úkolu)
- úkoly pro žáky (doporučuje se vytvářet a nabízet různé typy úkolů, které zohlední účely učení a učební styly žáků)

6.10 Hodnocení v CLILu

- Co hodnotit – obsah nebo jazyk? Podle priority hodiny – obecně: obsah na prvním místě, jazyk druhý (na rozhodnutí učitele, jak jedno (pozitivně/negativně) ovlivňuje druhé)
- Jaké nástroje používat pro hodnocení? Individuální/skupinové hodnocení – tabulky, diagramy, obrázky, True/False, opravy chybných faktů, jednoduché prezentace s vizualizací, odpovědi na předmětově zaměřené otázky, testy, portfolia, projekty, ...
- Formativní hodnocení monitoruje, „nenachytává na švestkách“, dělá závěry o jednotlivcích, informuje je o jejich pokroku, opravuje chyby a vyplňuje mezery
- Hodnotit obsah v mateřském jazyce Hodnocení jazyka: tematicky specifická slovíčka, poslech a čtení s porozuměním, schopnost prezentovat názor a diskutovat, zdůvodňovat, povědomí o mluvnických prvcích jazyka

6.11 CLIL a specifika 1. stupně ZŠ

Vzhledem k tomu, že se cizojazyčná výuka zavádí na českých základních školách do stále nižších ročníků (povinná je od 3. ročníku ZŠ), je nutno počítat se skutečností, že děti v 1. a 2. ročníku ještě neumějí číst a psát v mateřském jazyce a nemůžeme po nich tyto dovednosti vyžadovat ani v cizím jazyce, obzvlášť pokud se tento jinak píše a jinak vyslovuje. Učitel musí být připraven spolehnout se pouze na dovednost poslechu a mluvení – dočasně tedy bez opory v písmu cizího jazyka. I pro užití metody CLIL v raném stadiu výuky tedy platí vizualizace a multisensorické učení. Žáci v rámci této metody praktikují činnosti, které nevyžadují dovednost čtení a psaní, nicméně vstupní informace je kromě poslechu vnímána i vizuálně – pomocí obrázků, ilustrací, *flash cards*, plakátů atd. Použité aktivity pak mohou zahrnovat spojování (*matching*),

třídění (*sorting*), přiřazování (*identifying*), kroužkování (*circling*), vybarvování (*colouring*) aj. I v tomto stadiu lze používat diagramy a tabulky, místo písma pak obrázky/obrázkové kartičky.

Dle Grievesonové a Superfineové jsou hlavní důvody užití metody CLIL na základní škole následující:

- Jazyk se učí v kontextu a nabývá tak nového významu a smyslu.
- CLIL je více motivující a skýtá širší pole působnosti pro stimulaci a motivaci žáků.
- CLIL vystavuje žáky více vlivu jazyka v přirozeném kontextu.¹⁷

Jakýmsi předstupněm skutečného CLILu je tzv. **jazyková propedeutika**. Tato představa byla již součástí dokumentu *Akční plan výuky cizích jazyků pro období 2005 – 2008*.¹⁸ Podle tohoto dokumentu má jazyková propedeutika poskytnout dětem (především předškolního a raně školního věku) příležitost k nahlédnutí do jiných kultur, jiného vyjadřování a motivovat je k učení se cizímu jazyku.¹⁹ Podmínkou úspěšnosti je, dle stejného dokumentu, nutnost zařazovat tuto jazykovou výuku denně v krátkých intervalech a zajišťovat ji speciálně vyškolenými učiteli mateřských škol.²⁰ Dle současného stavu předškolního a raně školního jazykového vzdělávání je nutno konstatovat, že posledně zmíněné podmínky zůstaly bohužel jenom na papíře a nebyly dosud skutečně realizovány. Proces dokvalifikování učitelů MŠ i ZŠ1 je v tomto ohledu během na dlouhou trať. Přesto od počátků jazykové výuky v předškolním a raně školním věku nebylo upuštěno, naopak – s ohledem na poptávku terénu, především rodičů dětí, se raná výuka cizím jazykům rozšiřuje stále více.

Princip jazykové propedeutiky spočívá v tom, že žák, dříve než se sám začne cizímu jazyku učit, rozvíjí schopnost vnímat cizí jazyky a žít v mnohojazyčném a mnohokulturním prostředí. V jazykové propedeutice se žák učí pozorováním různých jazyků, včetně jazyka mateřského, uvažovat o jazycích/jazyčích a učit se jazykům, pozitivně přijímat a vnímat odlišnosti v cizích jazycích, získává dovednosti, kterých může využít při učení se konkrétním jazykům, učí se pozitivně využívat poznatky svého

---

¹⁷ Grieveson, M., Superfine, W., 2012, str. 8

¹⁸ <http://aplikace.msmt.cz/PDF/JT010NPvyukyCJnaNet.pdf>

¹⁹ Ibid, str. 5

²⁰ Ibid, str. 5

okolí s dalšími jazyky a jinými kulturami.²¹ V předškolním a raném školním věku tedy nemluvíme tolik o CLILu, jako spíše o jazykové propedeutice, tj. přípravě na stadium a osvojování si cizího jazyka. To je rovněž v souladu se shora uvedenými podmínkami rané výuky cizím jazykům, kdy se žák i učitel spoléhají především na multisensorické vnímání a nutnost vizualizace všeho, co žákům chceme v souvislosti s cizojazyčnou výukou nabídnout.

Co je CLIL?

Co je jazyková propedeutika?

Jaká jsou pozitiva CLILu?

Charakterizujte metodiku CLILu a rámec hodiny.

Jak hodnotit v CLILu?

Uveďte některá specifika CLILu na 1. Stupni ZŠ.

---

²¹ Ibid, str. 10

7. Tematické okruhy

V následujících kapitolách jsou použity příklady aktivit CLILu pro 1. stupeň základní školy tak, jak je vypracovaly studentky primárního učitelství v hodinách metodiky anglického jazyka pro 1. stupeň základní školy. U textů nejsou uváděny ročníky – záleží zcela na učiteli a schopnostech jeho třídy, ve kterém ročníku ten který materiál použije především s ohledem na délku a složitost textu i navržených úkolů.

Každý jednotlivý materiál obsahuje odkazy na zdroje ve svém závěru. Není-li uvedeno jinak, jsou použité obrázky z Klipartu.

7.1 English Speaking Countries – Geography

7.1.1 The United Kingdom

The United Kingdom (UK) is part of Europe. It is separated from the European continent by the North Sea and the English Channel. The distance between England and France over the English Channel (the French call it La Manche) is 34 kilometres at its shortest point. People say that wherever you are in the UK, you are never more than 120 kilometres from the sea. People living in the UK are called the British.

The United Kingdom lies in a group of islands called the British Isles. The British Isles is the name for a group of islands which includes the UK and lots of little islands around it, and the country of The Republic of Ireland. The capital of the country is London with many famous tourist attractions (for example the Tower, Tower Bridge, Houses of Parliament, Big Ben, Westminster Abbey, etc.).

The country is a constitutional monarchy, which means the king or queen is the official head of the state, but he or she doesn't have any real power. The official head of the United Kingdom is the queen but the country is run by the government led by the prime minister. The government is in Parliament. Today the head of the United Kingdom is Queen Elizabeth II.

The fastest way to get to Britain is by plane. Many people also go through the Channel Tunnel (a train tunnel under the English Channel). But you can also sail to the islands. When you cross the English Channel on a ferry, the first thing you will see are the white cliffs of Dover.

Vocabulary

<i>Never more than</i>	Nikdy víc než
<i>English Channel</i>	Anglický kanál/ Kanál La Manche
<i>British</i>	Britové
<i>Point</i>	Místo
<i>Isles</i>	Ostrov
<i>The Republic of Ireland</i>	Irská republika
<i>Constitutional monarchy</i>	Konstituční monarchie
<i>Head of the state</i>	Hlava státu
<i>Is run</i>	Je řízen; je spravován
<i>Government</i>	Vláda
<i>Prime minister</i>	Premiér
<i>Ferry</i>	Trajekt
<i>Cliff</i>	Útes

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tasks:

1. What is the name of the queen of the United Kingdom?

- A) Queen Elizabeth II
- B) Queen Victoria
- C) Queen Diana

2. The capital and largest city _____ is in the southeast of Britain. It lies on the River Thames. It is a very big and cosmopolitan city and also one of the world's most visited cities.

- A) Oslo
- B) London
- C) Dublin

3. What is the name of the famous tourist attraction in the photo? Put the letters in the right order to find out.

T R O W E R E D B I G

4. Colour the map:

Red colour - The United Kingdom.

Blue colour - The English Channel (La Manche).

Make a cross in the place where the capital city of the UK is.

Brown colour - The North Sea.

Black colour - The Republic of Ireland.

5. Match the pictures below with their names:

Cliffs of Dover _____

Dover Castle _____

Big Ben _____

Palace of Westminster _____

Stonehenge _____

London Eye _____

Shakespeare _____

1.

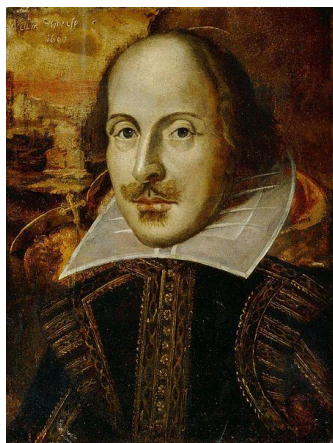
2.

3.

4.

5.

6.

7.

Zdroje:

MOLLOY, Jo. The UK is OK. *Gate; the easy way to English*. 9/2012.

Obrázky:

a. Internetový prohlížeč obrázků google [online]. Google.cz [cit. 2014-4-6].

Dostupné z:

<http://www.google.cz/imgres?imgurl=&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.isc.ca%2FAbout%2FHistory%2FLandTitles%2FGreatSealofCanada%2FPages%2FMomarchsMark.aspx&h=0&w=0&tbnid=7teHXXJ4CGcSIM&zoom=1&tbnh=251&t>

bnw=201&docid=IA3nb9qyNvEqIM&tbm=isch&ei=dXQ8U9SRKYWJtAantoH
AAw&ved=0CA4QsCUoBA

- b. Internetový portál wikipedia [online]. Wikipedia.org [cit. 2014-4-6]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/File:001SFEC_TOWER_BRIDGE-200705.JPG
- c. Internetový portál Vše do školy [online]. Vsedoskoly.jex.cz [cit. 2014-4-6].
Dostupné z: <http://vsedoskoly.jex.cz/menu/zemepis/evropa>
- d. Internetové stránky The Dover Harbour Board [online]. Doverport.co.uk [2014-4-6]. Dostupné z: <http://www.doverport.co.uk/?page=TouristInformation>
- e. Internetový portál wikipedia [online]. Wikipedia.org [cit. 2014-4-6]. Dostupné z:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bigben.jpg>
- f. Internetový portál Poznej Londýn [online]. Londyn.poznej.com [cit. 2014-4-6].
Dostupné z: <http://londyn.poznej.com/kultura/westminstersky-palac/>
- g. Internetový portál Tripadvisor [online]. Tripadvisor. co.uk [cit. 2014-4-6].
Dostupné z: <http://www.tripadvisor.co.uk/Tourism-g186217-England-Vacations.html#18434118>
- h. Internetový portál wikipedia [online]. Wikipedia.org [cit. 2014-4-6]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/File:London_Eye_-_TQ04_26.jpg
- i. Internetový portál wikipedia [online]. Wikipedia.org [cit. 2014-4-6].
Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:William_Shakespeare_1609.jpg

7.1.2 Washington, D. C.

Washington, D. C. is the capital city of the United States. It is the seat of the President, Congress and Supreme Court. The city is called after the first U.S. President George Washington. It occupies the territory known as the District of Columbia or in short form D. C. In the north and east it borders Maryland and Virginia to the southwest. Washington D. C. is the capitol of the United States since 1800. Before Washington eight other cities had a similar position. On the D. C. There are not any skyscrapers that are typical of other U.S. cities. There are buildings of public institutions and administrative buildings there.

The White House is the official residence and workplace of the President of the United States of America.

Washington Monument is the tallest structure in Washington, D. C. because Washington cannot be higher than the Capitol building and Washington Monument.

Glossary

- seat (podstatné jméno) – sídlo
- Supreme Court (přídavné jméno) – Nejvyšší soud
- occupy (sloveso) – zaujímat
- north (podstatné jméno) – sever
- east (podstatné jméno) – východ
- border (sloveso) – hraničit
- southwest (podstatné jméno) – jihozápad
- similar (přídavné jméno) – stejný
- skyscraper (podstatné jméno) – mrakodrap

Tasks:

1. Select the correct option among the underlined words.

- Washington, D. C. is the capital city of the United States / United Kingdom.
- It is called after the king / president.
- On the D. C. there are not / are skyscrapers.
- The seat of the President is Washington Monument / the White House / Skyscraper.

2. Match the names and the pictures.

The Washington Monument, The White House, skyscrapers

3. Answer the questions. Use whole sentences.

1. Which building is the seat of the President of the United States?

---

2. Who was the first President of the United States?

---

3. Which building is the tallest in Washington, D.C.?

---

4. Complete the words.

U _ _ I _ _ E _ _ _ _ A _ _ E _ _

P _ _ _ S _ _ _ E N _ _

G _ _ _ R G _ _

W _ _ _ H _ _ _ G _ _ _ _ , _ . C.

_ _ _ Y _ _ _ _ A _ _ E _ _ _

7.2 English Speaking Countries - History

7.2.1 The Great Fire of London

The Great Fire of London started in a bakery in September 1666. The bakery was in Pudding Lane which is a street in the City of London. Mr. Farynor, the baker, forgot to put out the fire in an oven one day. A spark of the fire dropped out of the oven down to straw and the straw started to burn. Then the bakery was set on fire.

There was no rain that summer and London was very dry. A brisk east wind spread the flames. Fire fighting equipment was not very good and it was difficult to get water unless near the river. King Charles II and his brother, the Duke of York, had to take charge of fighting the fire. It lasted for 4 days and burned down most of London.

We can find out a lot about the Great Fire of London at Aston Hall. There is a furniture and old things just like those in London houses at the time of the Great Fire.

Glossary

- a bakery (a noun) – pekárna (podst. jméno)
- to put out (a verb) – uhasit (sloveso)
- an oven (a noun) – trouba (podst. jméno)
- a spark (a noun) – jiskra (podst. jméno)
- to drop out (a verb) – vypadnout (z), (sloveso)
- spread the flames (a verb) – šířit plameny (sloveso)
- an equipment (a noun) – zařízení, vybavení (podst. jméno)
- to take charge (a verb) – převzít, mít na starost (sloveso)
- burn down (a verb) – shořet (sloveso)
- straw (a noun) – sláma (podst. jméno)

Tasks:

1. Answer these questions.

- When did The Great fire of London start?
- What did Mr. Farynor forget to do?
- Was it easy to stop the fire? Why?
- Where can you find some information about the Great fire of London?

2. Describe the picture. Use: There is/are ... In the picture I can see ...

3. Which of these materials/ things would burn easily? Underline them.

wood   glass   clothes   plaster   stone   tablecloth

carpets   chairs   pottery   straw   paper   flour

4. Listen to the song and fill in the missing words.

L..... burning, L..... burning.

Fetch the e....., fetch the e.....

Fire, fire! Fire, fire!

Pour on w....., pour on w.....

5. Complete the sentences using the right pictures. Then write the meanings of these pictures.

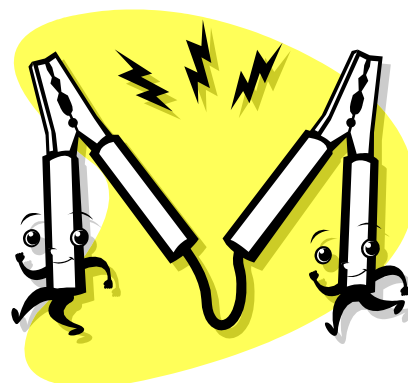
E.g. the sun

- a) It was The Great _____ in 1666.
- b) Mr. Farynor was _____.
- c) The straw started to burn because of the _____.
- d) The _____ was not much good.

a)

b)

c)

d)

Zdroje:

Text:

Birmingham museum and art gallery. *What can Aston Hall tell us about the Great Fire of London?*. [online]. [cit. 2014 – 04-29]. Dostupné z: <http://www.schoolsliaison.org.uk/kids/aston/ks1/firelondon/greatfire.htm>

Obrázky:

HARTAS, Leo. *Art and illustration*. [online]. [cit. 2014 – 05-06]. Dostupné z: <http://www.hartas.eclipse.co.uk/Gallery.html>

Sheet music. *London's burning*. [online]. [cit. 2014 -05-06]. Dostupné z: <http://www.mamalisa.com/?t=em&p=1154&c=165>

7.3 English Speaking Countries – People 1

7.3.1 Language

Everybody speaks English in the United Kingdom, but it is not the same language. English has got its own special accents and dialects. Sometimes it is hard to understand people from different part of Great Britain. The easiest is the southern English accent (we know it as BBC English or Oxford English). One of the most difficult to understand is probably Cockney. Cockney is a London dialect traditionally spoken by working-class Londoners. It has got different pronunciation.

English language comes from the Anglo-Saxon period and it is a Germanic language. Some British nations speak their own language. There are Welsh, Scottish and Irish (they are of Celtic origin). There are three kinds of Celtic language: some people in Wales still speak Welsh, Gaelic in Scotland (in the West Highlands and Islands) and Irish Gaelic is the official language in the Republic of Ireland.

Glossary

- special accents and dialects – zvláštní (speciální) akcenty a dialekty (nářečí)
- southern English accent – akcent (přízvuk) v jižní Anglii
- Cockney/ Cockney – Londýnský dialekt
- Anglo-Saxon/ Anglosaský – společné jméno pro Angličany, Sasy a Juty, kteří osídlili Velkou Británii
- Germanic language/ Germánský jazyk
- Welsh/ Velšský jazyk (v tomto smyslu podstatné jméno), jazyk kterým se mluví ve Walesu
- Scottish/ Skotský jazyk (v tomto smyslu podstatné jméno – Skotština), jazyk kterým se mluví ve Skotsku
- Irish/ Irština (v tomto smyslu podstatné jméno), jazyk kterým se mluví v Irsku
- Celtic origin/ Keltský původ
- Gaelic/ Gaelština – jazyk Galů (též Keltů)

Tasks:

1. Match pictures and names. E.g. Which language we speak in Scotland?

Scottish
 Welsh
 English
 Irish

2. Match the phrases.

- a) BBC English
- b) Cockey
- c) Welsh, Scottish, Irish
- d) Irish Gaelic
- e) Gaelic

- 1. London dialect
- 2. The southern English accent
- 3. The Republic of Ireland
- 4. Scotland
- 5. Celtic origin

3. Write the names of the languages to the map.

- 1. Southern English
- 2. Scottish
- 3. Irish
- 4. Welsh

Zdroje:

Obrázky:

NordNordWest. United Kingdom location. In: *Wikimedia commons*. [online]. 1.7.2008 [cit. 2014-15-04]. Dostupné z:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:United_Kingdom_location_map.svg

BARTHAM, Grahamm. English flag. In: *World flag database*. [online]. 2014 [cit. 2014-15-04]. Dostupné z:

<http://www.flags.net/images/largeflags/UNKG0100.GIF>

Skopp. Flag of Ireland. In: *Wikimedia commons*. [online]. [cit. 2014-15-04]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_Ireland.svg

Flag of Scotland. In: *Wikimedia commons*. [online]. [cit. 2014-15-04]. Dostupné z:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_Scotland.svg

Vlajka Wales. In: WRAAM. us. [online]. [cit. 2014-15-04]. Dostupné z:
<http://www.wraam.us/eshop/files/Vales.JPG>

Mapa Velké Británie. In: *Království map*. [online]. [cit. 2014-15-04]. Dostupné z:
<http://www.kralovstvimap.cz/fotocache/bigadd/Velka%20Britanie%20admin.%20LAC.png>

Text:

Brendlová, Světlana. *Reálie anglicky mluvících zemí*. Plzeň: Fraus, 2006.
ISBN 80-7238-307-8.

7.4 English Speaking Countries – People 2

7.4.1 Recreational Vehicle (RV) Camping

Popular activities for holiday makers in America are camping trips in Recreational Vehicles (RVs). An RV is a large house-like automobile which can include a kitchen, beds, toilet, TV and even a shower. In 2013 316,300 new RVs were sold in the US.

One of the reasons RVs are a big part of American life is because of the Interstate Highway System started by President Dwight D. Eisenhower in 1956 which made travel between the East and West coasts of America fast and safe for the first time. Traveling across America in large automobiles is also more affordable for Americans because of low petrol taxes and energy subsidies which kept the average price of petrol at € 0.68/liter in 2013 - less than half the European average.

But perhaps the biggest reason for the popularity of RV travel is the National Parks system which includes 59 different parks each with many camping spots that include fresh water, sewage and electrical power for RVs. Yosemite National Park in California, which includes beautiful mountains, waterfalls forests and wildlife has 13 different campgrounds with accommodations for RVs.

Together the Interstate Highway System, cheap fuel prices and America's many beautiful National Parks make travel in RVs fast, comfortable, safe and relatively inexpensive. While on RV trips in National Parks Americans want to enjoy nature and wild animals so they bring tents, bicycles and supplies to live, cook and hike outside but count on their RVs for comfort during long stays or when the weather gets bad.

Glossary

- **Recreational Vehicle** (karavan), also known as a „Camper“

- **National Parks** (národní) park like the Grand Canyon in Arizona

- **Interstate Highway System** (dálnice)

- **Tent** (stan)

- **Camp Fire** (táborák)

- **Hiking** (vysokohorská turistika)

Tasks:

1. Complete the sentence with the terms from the glossary

A child might ask, “Are we there yet?” When the family is going on a trip in a _____.

Popular destinations for family vacations are protected nature areas called _____.

Travel around America between National Parks is accomplished by driving on _____.

On our camping trip to Yosemite National Park we will sleep in _____ at night.

We brought along hot dogs and marshmallows to cook on our _____.

In the morning we will put on our boots and go _____ on the trails through the forest.

2. Match the pictures with animal descriptions

A

B

C

___ **Moose** from **Acadia National Park** in the State of Maine

___ **Bald Eagle** from **Olympic National Park** in the State of Washington

___ **Grizzly Bear** from **Glacier National Park** in the State of Montana

A**B****C**

- __ **Bobcat** from the **Great Smokey Mountains National Park** in Tennessee
 __ **Chipmunk** from the **Rocky Mountain National Park** in Colorado
 __ **Goat** on the Logan Pass in **Glacier National Park** in Montana

Zdroje:

JACKSON, Anna-Louise. RV Sales Rebound as U.S. Economy Improves. In: Bloomberg [online]. 19. 12. 2013 6:56 PM GMT+0100 [cit.2014-04-24]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/news/2013-12-19/rv-sales-rebound-as-u-s-economy-improves-ecopulse.html>

History of the Interstate Highway System. In U.S. Department of Transportation, Federal Highway Administration [online]. [cit.2014-04-24]. Dostupné z: <http://www.fhwa.dot.gov/interstate/history.htm>

MAHAPATRA, Lisa. Gas Prices At The Pump: Europeans Pay Almost Twice As Much As US Residents. In: International Business Times [online] 25. 06. 2013 [cit.2014-04-24] Dostupné z: <http://www.ibtimes.com/gas-prices-pump-europeans-pay-almost-twice-much-us-residents-1322727>

RV Camping. In: National Park Service [online] 22. 04. 2014 [cit.2014-04-24] Dostupné z: <http://www.nps.gov/yose/planyourvisit/rvcamping.htm>

7.4.2 American people and weekends

Most people work five days a week, typically Monday through Friday during the day. Saturday and Sunday are collectively called the weekend. Most people work hard during the weekdays and enjoy the weekend. Most social activities, sports and other non-work related outings are scheduled during the weekend, e.g., a football match, would typically be on Sunday. Many people use weekends to do household work like laundry, cleaning, go shopping, etc. Of course, people also do leisure activities such as swimming, boating, bowling, hiking, or skiing, depending upon individual interest. Many people watch movies either at theaters or at home. Millions of Americans usually watch American football games on Sunday.

Glossary

- weekend – víkend
- non-work – nepracovní
- related – související
- household – domácnost
- laundry – praní prádla
- leisure – volnočasový
- boating – jízda/vyjížďka na loďce
- interest – zájem, zajímat se
- to depend – záviset, záležet
- theater – divadlo/kino

Tasks:

1. Answer the questions:

1. Which days are collectively called the weekend?

_____

2. Write names of weekdays.

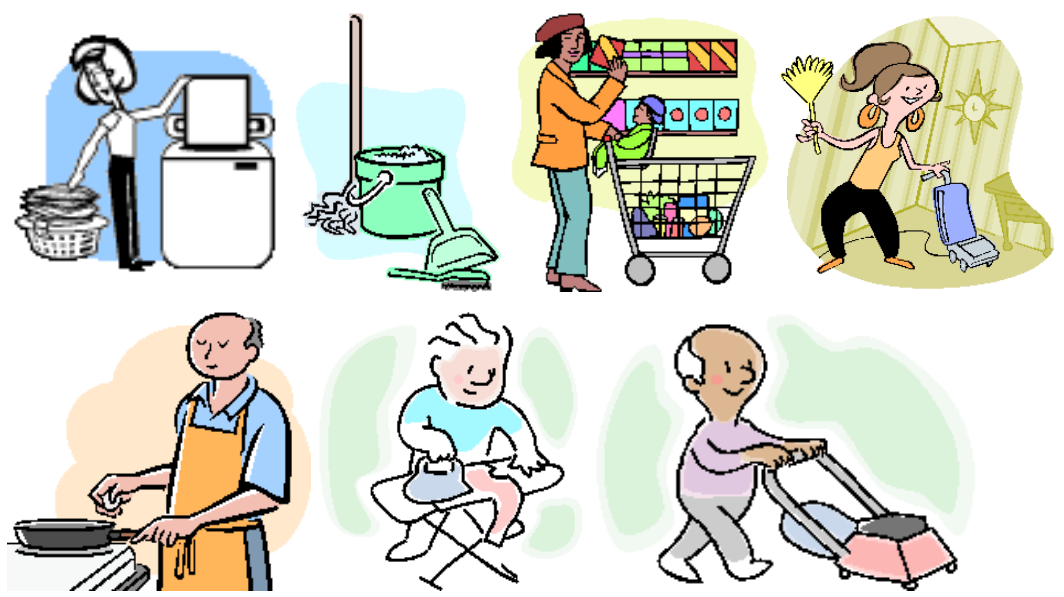
_____

3. Write some leisure activities which people usually do during the weekend.

_____

Match the words with pictures:

Ironing	cooking	cleaning	go shopping
do the laundry	cut/mow the grass	hoover/vacuum	

2. Decide – true, false, doesn't say

1. Millions of Americans spend Sunday watching basketball. T / F / DS
2. Many people do some household works during the weekend. T / F / DS
3. Football matches would typically be on Monday. T / F / DS
4. Most people do some sports during the weekend such as volleyball, baseball, hiking, swimming or cycling. T / F / DS
5. Many children usually play some computer games during the weekends. T / F / DS

3. Write a short essay about your typical weekend. What do you usually do?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zdroje:

American lifestyle (2014). [online]. Immihelp. [cit: 2014-04-23]. Dostupné z:
<http://www.immihelp.com/newcomer/american-lifestyle.html>

7.5 English Speaking Countries - Culture

7.5.1 Halloween

Halloween is celebrated on the 31st of October, especially in the USA, Canada and the British Isles.

On Halloween, children usually wear funny or scary costumes or masks, such as ghosts, witches, zombies, or vampires. This comes from a Celtic tradition. On this day, spirits rose from the dead. Celts wore horrible masks because they believed that it could protect them from evil.

One of the symbols of Halloween is called Jack-O'-Lantern. It is a vegetable, usually a large pumpkin, with a scary face carved into it. People put a candle inside it and put it in front of their house after dark.

A popular activity is trick-or-treating. Children walk around the neighbourhood in their costumes, knock on people's doors and say 'trick or treat'. The phrase means something like 'we will play a trick on you or you can give us something nice and sweet'. There are also costume parties for kids and adults.

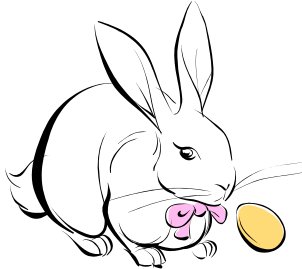
Glossary – Halloween

- to celebrate (sloveso) – oslavovat
- usually (příslovce) – obvykle, běžně
- scary (příd. jméno) – děsivý
- ghost (podst. jméno) – duch
- to rise (sloveso) – povstat, vycházet
- to protect (sloveso) – ochránit
- pumpkin (podst. jméno – dýně
- to carve (sloveso) – vyříznout
- candle (podst. jméno) – svíčka
- neighbourhood (podst. jméno) – sousedství, městská čtvrť

Tasks:

1. What is the symbol of Halloween (circle the correct picture)?

The symbol of Halloween is called _____.

2. Decide – true, false, doesn't say

Halloween is celebrated on the 31 st of October.	T / F / DS
On Halloween children don't wear any costumes.	T / F / DS
Wearing costumes on Halloween comes from a Roman tradition.	T / F / DS
One of the symbols of Halloween is a pumpkin.	T / F / DS
A popular activity is trick-or-treating.	T / F / DS
There are games at costume parties.	T / F / DS

3. Answer the questions. Use whole sentences.

What do children wear on Halloween?

_____

What do children want when they knock on people's door?

_____

When is Halloween celebrated?

_____

4. Listen to the song and fill in the missing words.

Halloween, Halloween
Creepy, crawly Halloween
_____ or treat all in fun,
_____ 31st has come

Halloween, Halloween
Spooky, kooky Halloween
Kids in _____, what a sight
On Halloween _____

Big black _____
Vampire _____
Ghosts and goblins out tonight
Causing quite a fright

Halloween, Halloween
Painted faces, what a scene
_____ to door
They trick or treat
For something _____ to eat

Halloween, Halloween
Celebrating Halloween
Jack-o'-lanterns all aglow
So the ancient stories go

Halloween, Halloween
_____ started Halloween
They celebrated harvest time
With gifts of food and wine

Candles glow
_____ go
Bringing luck and fortune too
This is what they knew

Halloween, Halloween
Now they call it Halloween
Skulls and bones
Create the scene
Very scary _____

Halloween, Halloween
Let's have fun on Halloween
_____ fly
And _____ scream
Tonight on Halloween

_____ fly
And _____ scream
Tonight on Halloween!

Řešení k písničce:

Halloween, Halloween
Creepy, crawly Halloween
Trick or treat all in fun,
October 31st has come

Halloween, Halloween
Spooky, kooky Halloween
Kids in **costumes**, what a
sight
On Halloween **tonight**

Big black **cats**
Vampire **bats**
Ghosts and goblins out
tonight
Causing quite a fright

Halloween, Halloween
Painted faces, what a
scene
Door to door
They trick or treat
For something **sweet** to eat

Halloween, Halloween
Celebrating Halloween
Jack-o'-lanterns all aglow
So the ancient stories go

Halloween, Halloween

Celtics started Halloween
They celebrated harvest
time
With gifts of food and
wine

Candles glow
Spirits go
Bringing luck and fortune
too
This is what they knew

Halloween, Halloween
Now they call it
Halloween
Skulls and bones
Create the scene
Very scary **Halloween**

Halloween, Halloween
Let's have fun on
Halloween

Witches fly
And **children** scream
Tonight on Halloween

Witches fly
And **children** scream
Tonight on Halloween!

Zdroje:

článek:

VÍT, Marek. *Halloween*. [online]. [cit. 2014-04-14]. ISSN 1803–8298. Dostupné z:
<http://www.helpforenglish.cz/article/2005111603-halloween>

píseň:

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JsyEX9iIN-I>

text písně:

WISEMAN, Wendy. *Halloween song*. [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z:
<http://kiboomukidssongs.com/halloween-song-and-lyrics/>

7.6 English Speaking Countries - Sports

7.6.1 Rugby football

Rugby football is a ball game. This sport has expanded in 19th century in the United Kingdom. It shares its beginnings with football. The name of this sport comes from the English city that has got the same name. Over time the original rugby became two games with different rules. This is a Rugby Union and Rugby League. In Rugby Union there are fifteen players. Rugby League has got only thirteen players. This is the main difference between the two games. Australian, Canadian and American football has got the same basis as rugby. Rugby Union is more known and from year 2016 it becomes a part of the Olympic games. There are two teams and they play twice for forty minutes. The players have got special oval ball. The rugby field is same as the football field, it has got special wicket in the shape of the letter 'H'. The aim of the game is to get the ball into the opponent's goal area where you need to lay the ball on the ground to gain points, the so-called Five/laying.

Glossary

- ball game (podstatné jméno) - míčová hra
- expand (sloveso) – rozšířit
- rule (podstatné jméno) – pravidlo
- player (podstatné jméno) – hráč
- basis (podstatné jméno) – základ
- olympic game (podstatné jméno) – Olympijské hry
- field (podstatné jméno) – hřiště
- wicket (podstatné jméno) – branka
- shape (podstatné jméno) – tvar
- aim (podstatné jméno) – cíl
- so-called (přídavné jméno) – takzvaný

Tasks:

1. Do you know the rugby ball? (Put this ball in a blue square.)

---

2. Do you know for what games are other balls? (Write it in the whole sentence.)

3. Decide – true/false/doesn't say:

Rugby is a classical water game.	T / F / DS
The first player of rugby was an Englishman.	T / F / DS
This game is named after an English city.	T / F / DS
In year 2020 rugby will become a part of Olympic games.	T / F / DS
They are two teams in rugby and they play twice for fifty minutes.	T / F / DS
Rugby wicket has got a speacial shape in letter 'H'.	T / F / DS

4. Describe in your own word what these words mean:

Field:

.....
.....
.....

Rules:

.....
.....
.....

Player:

.....
.....
.....

7.6.2 Baseball

Baseball is a popular sport in the USA. Two teams of nine players play the game. There is a batting team (batsman has go a bat) and a fielding team (players are in the field). The batsman hits the ball and runs around the field. The batsman must go through all four bases. If he needs, he can stay on some of the bases. The fourth base is called a home base (or a home plate). If a player goes around all four bases he gets a point for his team. The second team is in the field. There is a pitcher who throws the ball. Other players stay on bases or in the field and catch the ball. Their work is to out the player from the opposing team. When there are three outs in the game, it is inning. There are nine innings in the game. The team that has got more points wins. Baseball is popular for example in Canada, China or Japan.

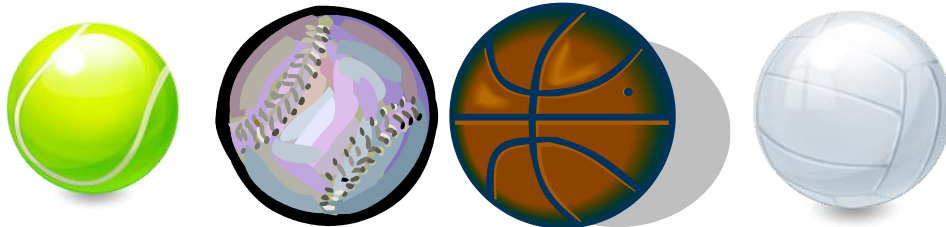
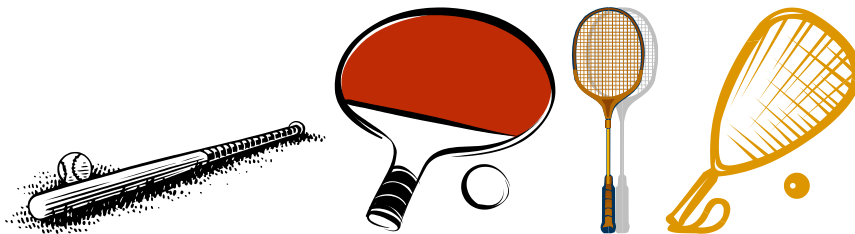
Glossary

- base (podstatné jméno) – meta
- bat (podstatné jméno) – pálka
- batsman (podstatné jméno) – pálkař
- to catch (sloveso) – chytit
- field (podstatné jméno) – hřiště
- to hit (sloveso) – trefit, zasáhnout
- inning (podstatné jméno) – směna
- pitcher (podstatné jméno) – nadhazovač
- point (podstatné jméno) – bod
- to throw (sloveso) – házet

Tasks:

1. Complete the sentence and circle the right picture.

A batsman has got a _____ and he must hit a _____.

2. Gap – filling

Complete the sentences.

- Baseball is a popular _____ in the USA.
- The batsman _____ the ball and runs _____ the field.
- If a player goes around all _____ bases he gets a point for his _____.
- Baseball is popular for example in _____, _____ or Japan.

3. Answer the questions.

- How many teams play in a baseball match? _____
- How many players are there in one team? _____
- In what countries is baseball popular? _____
- How many bases are in baseball? _____
- How many innings are in a game? _____

4. Decide – true/false/doesn't say (T/F/DS)

Teams play on the ice. _____

There are eight players in a team. _____

The pitcher throws a ball. _____

A batsman catches a ball. _____

The ball weighs 300g. _____

The team that has got fewer points wins. _____

A bat is 80cm long. _____

Each player has to wear a helmet. _____

Bases are as big as a pillow. _____

The fourth base is called a home base. _____

7.7 English Speaking Countries – Media

7.7.1 Media in Great Britain

In the late 20th Century mass media could be classified into eight mass media industries: books, newspapers, magazines, recordings, radio, movies, television and the internet.

In the 2000s a classification called the "seven mass media" became popular, they are:

Print (books , newspapers, magazines, etc.) dating back to the late 15th century

Recordings (gramophone records, magnetic tapes, cassettes, cartridges, CDs, DVDs) from the late 19th century

Cinema from about 1900

Radio from about 1910

Television from about 1950

Internet from about 1990

Mobile phones from about 2000

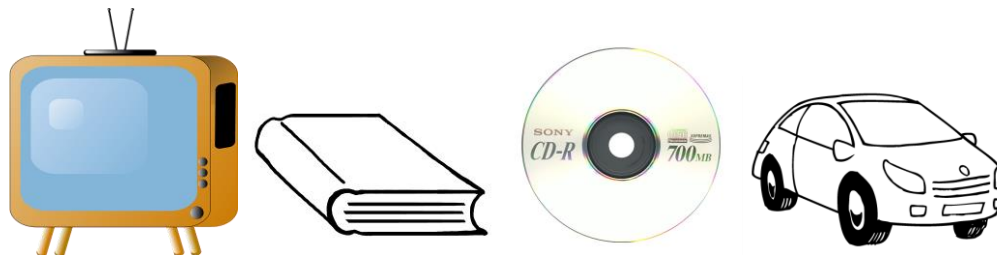
The most famous British news broadcast is BBC. BBC News gathers and produces national daily news, business, political and current affairs programmes on BBC television and radio. BBC News is the largest broadcast news operation in the world with more than 2,000 journalists and 48 bureaux, 41 of which are overseas.

Glossary

- broadcast – vysílání
- gather – shromažďovat
- current – aktuální
- affairs – událost
- journalist – novinář
- bureaux – úřad
- overseas – zámoří
- classify – klasifikovat, rozdělit
- print – tištěný
- century – století
- recordings – nahrávky
- news – zprávy

Tasks:

**1. Which picture does not belong to the classification of mass media?
(Circle one picture.)**

2. Decide – true/false/ doesn't say (T/F/DS)

- The most famous British broadcast is BBC news. _____
- BBC News is the smallest broadcast news. _____
- BBC News gathers and produces national daily news. _____
- In the late 20th century, mass media could be classified into ten mass media industries. _____
- BBC news has two directors. _____

3. Answer the questions. Use whole sentences.

- Which news does BBC news produce?
_____
- How are mass media classified?
_____
- When was the first television broadcast?
_____

Zdroje:

SAMBROOK, Richard. *This is BBC news* [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
http://news.bbc.co.uk/aboutbbcnews/hi/this_is_bbc_news/default.stm
Mass media [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/Mass_media

7.7.2 Facebook

Facebook is a social network which was founded in 2004 by a university student Mark Zuckerberg . Today Facebook has over 1 billion users. Why is facebook so intersting? You can share your pictures or opinions; you can also chat with your friends. There are many options for making fun. The biggest boom for Facebook is connected with cell phones. Now we can use Facebook everywhere and every time and we can use Facebook in many different ways, for example checking feature, which is made to share our position with Facebook and share this information with our friends. One of the great things about Facebook is that this social network is changing all the time and it will never be the same. We have to be careful because a lot of people spend all the time on Facebook. Don't forget to spend some time outdoors too ☺

Glossary

- social network (podstatné jm.) – sociální síť
- user (podstatné jméno) – uživatel
- to share (sloveso) – sdílet
- opinion (podstatné jm.) – názor
- to chat (sloveso) – bavit se, klábosit
- option (podst. jm.) – možnost
- boom (podst.jm.) – senzace
- to connect (sloveso) – spojit, propojit
- check features – kontrolovat vlastnosti
- position (podst.jm.) – pozice
- to change (sloveso) – měnit se
- careful (opatrný) – opatrný

Tasks:

1. Who founded Facebook?

.....

2. Where can we get connected to Facebook?

.....

3. Decide – true/false/doesn't say(T/F/DS):

Facebook was founded in the USA.	T / F / DS
Today Facebook has over 3 billion users.	T / F / DS
We can watch TV through Facebook.	T / F / DS
We can share our pictures or opinions there.	T / F / DS
Mark Zuckerberg is the founder of Facebook.	T / F / DS
We can play a lot of games on Facebook.	T / F / DS

4. Which symbol belongs to Facebook?

Zdroje:

Twitter.com

Facebook.com

Youtube.com

7.8 English Speaking Countries – Cuisine

7.8.1 Food in Great Britain

In England people prefer the motto ‘Eat to live’ not ‘live to eat’. English people eat quite healthily and sometimes less than in other countries. In Great Britain people have breakfast usually at 9 o’clock. They breakfast milk with cereals, black tea or coffee, but they also have a typical breakfast too. It means bacon, eggs, sausages, tomatoes and beans.

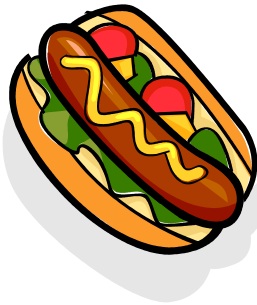
Lunch is usually at 12 o’clock. The typical lunch are often sandwiches. The English have many kinds of sandwiches. Dinner is the main meal of the day in England and it consists of 2 courses: For the first course roast beef with potatoes or fish and chips is typical, the second course is usually something sweet.

Glossary

- to prefer (sloveso) – dávat přednost
- healthily (přísl. slovo) – zdravě
- less (přísl. slovo) – méně
- sausage (podst. jméno) – párek
- light (příd. jméno) – lehký
- sort (podst. jméno) – typ
- main (příd. jméno) – hlavní
- course (podst. jméno) – chod
- roast beef (podst. jméno) – hovězí maso
- potato (podst. jméno) – brambora

Tasks:

1. What is the symbol of the typical English breakfast?

2. Listen and draw.

(Děti poslouchají pokyny učitele a zakreslují do prázdných talířů. Např.: On the first plate there are two apples and three oranges. On the second plate there is a chicken. On the third plate there are two eggs and mushrooms.)

3. Answer the questions. Use whole sentences.

What time do people in England have lunch?

How many courses does English dinner have?

Do you remember the English motto about food and eating?

---

4. Listen to the song and fill in the missing words.

I like pizza, I do.

I like _____. What about you?

So you like pizza, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like spaghetti, I do.

I like _____. What about you?

So you like spaghetti, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like salads, I do.

I like _____. What about you?

So you like salad, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like chocolate, I do.

I like _____. What about you?

So you like chocolate, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like crisps, I do.

I like _____. What about you?

So you like crisps, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like chips, I do.

I like _____. What about you?

So you like chips, is that right? Well here you are, go on take a bite.

Řešení k písničce:

I like pizza, I do.

I like **pizza**. What about you?

So you like pizza, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like spaghetti, I do.

I like **spaghetti**. What about you?

So you like spaghetti, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like salads, I do.

I like **salad**. What about you?

So you like salad, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like chocolate, I do.

I like **chocolate**. What about you?

So you like chocolate, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like crisps, I do.

I like **crisps**. What about you?

So you like crisps, is that right? Well here you are, go on take a bite.

I like chips, I do.

I like **chips**. What about you?

So you like chips, is that right? Well here you are, go on take a bite.

Zdroje:

článek:

<http://maturita.cz/referaty/referat.asp?id=7067>. [online]. [cit. 2014-04-16]

píseň, text písně:

Dostupné z: <http://www.english-time.eu/pro-ucitele/pisnicka/303-i-like-pizza/>. [online]. [cit. 2014-04-16].

obrázek talíře:

https://www.google.cz/search?q=tal%20c3%ad%20c5%99&source=lnms&tbm=isch&sa=x&ei=ye5ou4zddmou7abi7ic4cq&ved=0cayq_auoaq&biw=1440&bih=807#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=qhy2v830ol3ogm%253a%3be3bgtvrnvirwim%3bhttp%20. [online]. [cit. 2014-04-16].

7.9 English Speaking Countries – Festivals

7.9.1 The story of Thanksgiving

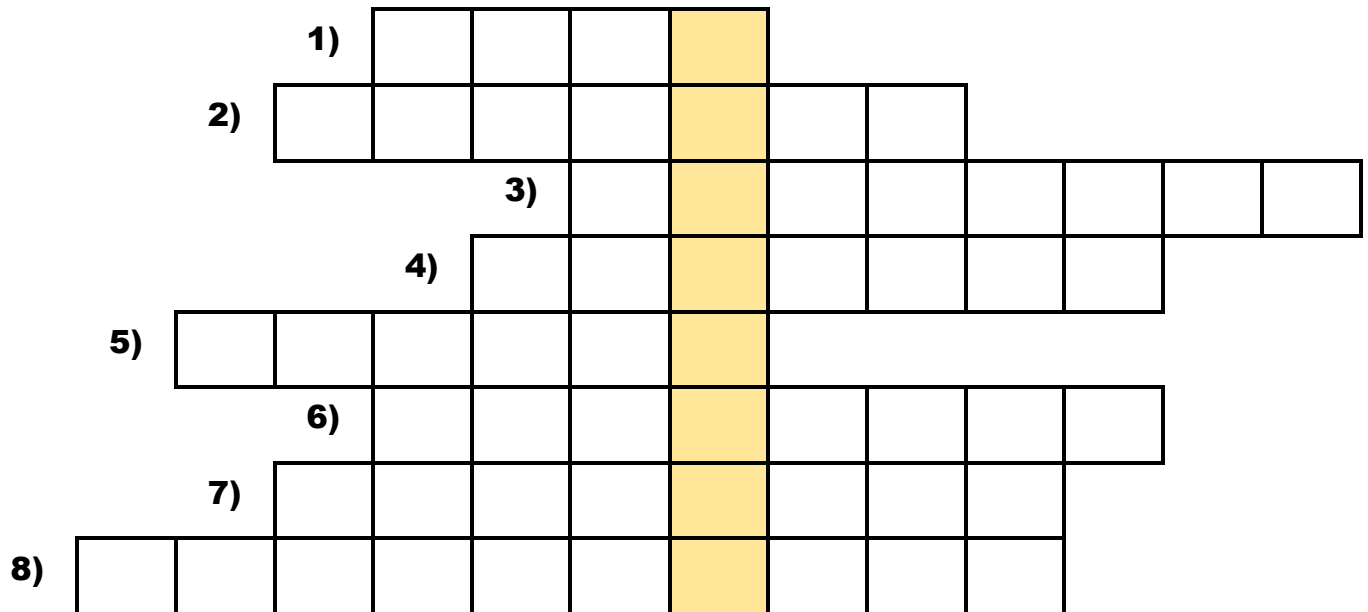
In 1620 a group of people sailed from England to America. There were one hundred people on the ship. They wanted to start a new life in America. They landed at a place on the north-east coast of America. They called it Plymouth. Their first winter in America was very cold. Many of them became ill and died. However, the Native Americans decided to help them. They taught the newcomers how to grow corn and they gave them medicine to treat their illnesses. They also showed their new friends how to hunt for food and how to build better houses. The newcomers worked hard and their crops grew. By November 1621 all of them had food and home. To thank the Native Americans, the newcomers invited them to a special dinner to celebrate their friendship. This special dinner was the first Thanksgiving.

Glossary

- to sail (sloveso) – plavit se
- to land (sloveso) – přistát
- coast (podstatné jméno) – pobřeží
- to become (sloveso) – stat se
- native (přídavné jméno) – domácí, domorodý
- to decide (sloveso) – rozhodnout se
- newcomer (podstatné jméno) – přistěhovalec
- to grow (sloveso) – pěstovat
- corn (podstatné jméno) – obilí
- to treat (sloveso) – léčit
- crop (podstatné jméno) – úroda
- to invite (sloveso) – pozvat
- friendship (podstatné jméno) – přátelství

Tasks:

1. Complete the crossword.

1. A large number of people sailed on the _____.
2. A place where they wanted to live.
3. What is the name of the place where they landed?
4. They travelled from _____.
5. They invited the Native Americans to a special _____.
6. Because they were ill the Native Americans gave them _____.
7. A month when the Americans celebrate Thanksgiving Day.
8. They celebrated with the Native Americans their _____.

Solution is _____ . Do you know what it means?

2. Write the rhyming word from the list below. There are two words that you will not use.

mouse	foam	dance
fill	post	card
mood	face	fast
tale	old	winner

food	– _____	diner	– _____
home	– _____	ill	– _____
place	– _____	cold	– _____
hard	– _____	coast	– _____
house	– _____	sail	– _____

3. Decide – true/false/doesn't say (T/F/DS)

1. People from England wanted to live in America but they landed at a different place. T / F / DS
2. Many of them died during their first winter. T / F / DS
3. One of the newcomers had a medicine. T / F / DS
4. Thanksgiving Day is celebrated on the fourth Thursday in November. T / F / DS
5. The first Thanksgiving dinner lasted for three days. T / F / DS
6. The Native Americans taught the newcomers how to build better houses. T / F / DS

7.10 English Speaking Countries – Traditions

7.10.1 Christmas time – The Story of Christmas

Joseph and Mary have to go to Bethlehem, because the Roman Emperor Augustus wants to count the people in the land. Mary is going to have a baby. There is nowhere to stay in Bethlehem. Therefore they go to a stable. Mary's baby is born there. They call him Jesus and make a bed for him in a manger. There are some shepherds with their sheep in the fields. An angel tells them news that the baby in the manger is "Christ the Lord". The shepherds go to see the baby. They are very happy. There is a star in the sky. Three Wise Men see the star in the East and they know that a new king was born. The Wise Men go to see him and bring him presents. People give each other presents at Christmas. They do this to remember the baby Jesus.

Glossary

- emperor (podstatné jméno) – císař
- stable (podstatné jméno) – stáj
- be born (sloveso) – – narodit se
- manger (podstatné jméno) – jesličky
- shepherd (podstatné jméno) – pastýř
- field (podstatné jméno) – pole
- wise man (podstatné jméno) – mudrc
- to bring (sloveso) – přinést
- present (podstatné jméno) – dárek
- remember (sloveso) – vzpomenout si, připomenout si

Tasks:

1. What are the names of the parents of little Jesus?

---

2. Decide – true/false/doesn't say(T/F/DS):

Joseph and Mary have to go to Bethlehem. T / F / DS

The Roman Emperor Alexander wants to count the people in the land. T / F / DS

Jesus isn't born in Bethlehem. T / F / DS

Three Wise Men are called Gaspar (Kašpar), Melchior (Melichar) and Balthazar (Baltazar). T / F / DS

The Wise Men bring toys to Jesus. T / F / DS

3. Christmas decorations – match the pictures and words.

Star
Candle
Apple
Christmas tree
Orange
Angel

4. Listen to the song and fill in the missing words.

Dashing through the _____
In a one-horse open sleigh
Over the fields we go
Laughing all the way
_____ on Bob tails ring
Making spirits bright
What fun it is to ride and sing
A sleighing song _____

Jingle bells
Jingle bells
Jingle all the _____!
Oh what fun it is to ride
In One-horse open sleigh
Hey!

Jingle bells
Jingle bells
Jingle all the _____!
Oh what fun it is to ride
In One-horse open sleigh

A day or two ago
I thought I'd take a ride
And soon Miss Fanny Bright
Was seated by my side
The _____ was lean and
lank
Misfortune seemed his lot
He got into a drifted bank
And we, we got upsot, oh

Jingle bells

Jingle bells
Jingle all the _____!
Oh what fun it is to ride
In One-horse open sleigh
Hey!
Jingle bells
Jingle bells
Jingle all the _____!
Oh what fun it is to ride
In One-horse open sleigh

Zdroje:

It's easy 4 you! *RaR*. 2006, č. 4, s. 2.

Text a hudba k písničce: www.karaoketexty.cz

Výslovnost anglických jmen Tří králů na: www.howjsay.com.

8. Interaktivní tabule

Interaktivní tabule (*interactive whiteboard*, dále jen IWB) je v současnosti neodmyslitelnou součástí výuky na všech typech i úrovních škol. Postupující modernizace se setkává většinou s jednoznačně pozitivní odezvou u žáků a studentů, ne tak pozitivní je často reakce učitelů, kteří se s novým softwarem musí seznámit a naučíte se jej používat tak, aby jim byl ku pomoci, nikoli aby je neobratnost či neznalost zdržovala a okrádala o čas. S tím souvisí i znalost dostupných typů softwaru – na PdF UHK, kde jsou připravováni učitelé do praxe a v metodicko-didaktických disciplínách se seznamují i s využíváním IWB, je rozšířenějším softwarem typ *Smart Board*. Naproti tomu do škol se díky evropským fondům dostává většinou typ *Active Inspire*. Použití je velmi podobné, složitější je přenos hotových materiálů z jednoho softwaru do druhého – to je prakticky nemožné a většinou tak vychází naprázdno snaha studentů učitelství přenést do učitelské praxe materiály ze studentských let. Naštěstí již existují webové odkazy, kde učitelé kolegiálně sdílejí své vlastní materiály (např. www.veskole.cz) v různých softwarových provedeních. Podmínkou využitelnosti však stále zůstává vlastnictví softwaru, ve kterém je materiál zpracován – bez něj není možno material použít.

Základem práce s interaktivní tabulí ve třídě je jednak přístup k internetu, kdy tabuli můžeme používat jako prosté zobrazování počítačové obrazovky na tabuli pro celou třídu – tam většinou interaktivita zůstává nevyužita, jedná se pouze o projekci; pak je samozřejmě důležitý software, ve kterém buď učitel sám tvoří nebo používá již hotové materiály. Novější vydání učebnic často již dodávají interaktivní materiál pro učitele k použití ve třídě s vlastním softwarem k nainstalování (např. *The Busy Board* od nakladatelství Macmillan). Ve vlastních materiálech učitele či v materiálech poskytnutých vydavatelem učebnice již dochází k využití interaktivních vlastností zmiňovaných zařízení. Bezprostřední odezvou terénu na využívání IWB je skutečnost, že hodiny jsou oživeny, žáci rádi “manipulují“ s obrázky či slovy na tabuli a raději tak chodí k tabuli. Nevýhodou je poněkud neobratnější psaní interaktivním perem na IWB. Z tohoto pohledu vychází využití IWB vstříc i různým specifickým poruchám a zároveň teorii mnohočetné inteligence, které zahrnují manipulaci a dotýkání se mezi *learning/remembering tools*.

Betcher a Lee stanovují celkem osm zásad efektivního vyučování s IWB:

- být zblhlý v užívání IWB
- být organizovaný (příprava všeho, co je k využití IWB potřeba v danou chvíli, aby učitel neztrácel čas v hodině)
- být interaktivní (nejen za použití IWB)
- být pružný (přípravný na změny, nefungující IWB aj.)
- být konstruktivní (vyzkoušet všechny možnosti, které IWB nabízí + tvorbu vlastních materiál)
- být vnímavý (otevřený novým nápadům a typům aktivit)
- sdílet (podělit se s kolegy o vytvořené materiály a jiné získat od kolegů)
- být připraven plánovat (např. rozvrhové rozdělení využití učebny s IWB atd.)²²

Při plánování a tvorbě materiálů Betcher a Lee doporučují vyléžit co nejvíce z možnosti přetahovat objekty na obrazovce, porozumět vrstvám na obrazovce, využít téměř neomezené možnosti v ukládání záložek, využít zvýrazňovače či využít dostupnou galerii.²³

Vstupem interaktivních tabulí do vyučovacího procesu získalo vyučování zcela nový rozměr. Nelze však zatracovat metody, které existovaly a hojně byly využívány před nástupem IWB. I dnes je třeba být připraven na to, že i sebelépe naplánovaná hodina s technikou může selhat – buď lidským faktorem (učitel či žáci), stavem techniky nebo dodávkou elektrického proudu. Je tedy nutné být vždy připraven i na hodinu bez techniky, tj. mít tzv. záložní plan jak hodinu realizovat i bez využití pokrokových a pokročilých technických vymožeností.

---

²² Betcher, Lee, 2009, str. 63-76

²³ Ibid, str. 77-87

Bibliografie

- Bentley, K.: *Primary Curriculum Box. CLIL lessons and activities for younger learners*. CUP 2009.
- Betcher, C., Lee, M.: *The Interactive Whiteboard Revolution. Teaching with IWBs*. ACER Press 2009.
- Coyle, D., Hood, P., Marsh, D.: *CLIL. Content and Language Integrated Learning*. CUP 2010.
- Dale, L., Tanner, R.: *CLIL Activities. A resource for subject and language teachers*. CUP 2012.
- Deller, S., Price, C.: *Teaching Other Subjects Through English*. OUP 2007
- Grievson, M., Superfine, W.: *The CLIL Resource Pack*. Delta Publishing 2012.
- Llinares, A., Morton, T., Whittaker, R.: *The Roles of Language in CLIL*. CUP 2012.
- Mehisto, P., Marsh, D., Frigols, M. J.: *Uncovering CLIL. Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Macmillan 2008.
- http://www.teachingenglish.org.uk/think/methodology/clil_lesson.shtml
- <http://www.onestopenglish.com/section.asp?docid=144587>
- <http://www.teachingenglish.org.uk/think/articles/clil-a-lesson-framework>
- <http://www.teachingenglish.org.uk/think/articles/content-language-integrated-learning>
- www.onestopclil.com
- <http://aplikace.msmt.cz/PDF/JT010NPvyukyCJnaNet.pdf>

Moderní metody ve výuce angličtiny na 1. stupni ZŠ
Mgr. Olga Vraštilová, M.A., Ph.D.; Mgr. Michal Pištora
Vydalo nakladatelství Univerzity Hradec Králové, Gaudeamus jako svou 1714.
publikaci. Vydání: první
Do elektronické podoby převedeno v roce 2021.
ISBN 978-80-7435-780-0 (online; pdf)
ISBN 978-80-7435-489-2 (brožováno, vydáno v roce 2014)

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons 4.0
CC-BY-SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>